

СВОБОДА

Biela, Mych
13 South St

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Нью-Йорк. Четвер, 21-го Марца 1907. Число 12.

Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, March 21, 1907. No. 12.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Фебруар 1907.

За померлих членів, їх жінок і за случай каліцтва:

Відд. 2. Іван Горошак, умер 14-го Януара 1907 року.....	1000 дол.
Відд. 96. Іосиф Кміціньский, умер 24 Януара 1907.....	1000
Відд. 1. Андрей Дарбовский, умер 16-го Януара 1907.....	1000
Відд. 1. Семан Худинця, умер 27-го Януара 1907.....	1000
Відд. 33. Дмитро Степчук, умер 7-го Фебруара 1907.....	500
Відд. 33. Ева Ядвах, жена Осипа, умерла 23-го Новембра 1906.....	400
Відд. 10. Марія Кузак, жена Дмитра, умерла 26-го Януара 1907.....	400
Відд. 19. Марія Беньо, жена Онуфрія, умерла 28-го Януара.....	400
Відд. 46. Катерина Загора, жена Варнави, умерла 7-го Фебруара 1907.....	400
Відд. 87. Катерина Солян, жена Михайла, умерла 12-го Фебруара 1907.....	400

Разом 6500.00
Платня годовних урядників за Фебр. 155.00
Адміністрація „Союза“ за Фебр. 83.83
Весь розхід вносить 6738.83

Розмет платити 7.144 членів записаних на ціле посмертне і 631 членів записаних на пів посмертного. Крім того кожний член платить за орган „Союза“ по 10 центів, на Фонд Резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Фонд Відних по 1 цент.

Разом платять: член на ціле посмертне \$1.05 цент. а на половину посмертного 60 цент.

К. Кирчів, председатель. С. Ядловский, секретар.
А. Шаршомь, касир.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Мартъ.		
21	Ч.	Теофилакта
22	П.	+ 40 Мучеників
23	С.	Кондрата
24	Н.	1 пост. Софрон.
25	П.	Теоф.
26	В.	Никифора
27	С.	Венедикта

Делеговане віденського суду. Як доносять краєві часописи, делеговане віденського суду для судження справи університетської демонстрації у Львові річчю вже порішеною.

Університетська демонстрація в образках. Звісний рисовник п. Евген Турбацький видав у Львові накладом д-ра Т. Вана серію переписних листків, що подають п'ять картин, ілюструючих послідні університетські події та її наслідки. Картини зображають: 1) Вивішене руської хоругви на львівським університеті дня 23 січня с. р. 2) Руські академіки ідуть на поліцію, ведені кордоном піших і кінних поліціантів. 3) Ревізія і масові арештованія в „Академічнім домі“ дня 29 січня с. р. 4) Нічні арештованія руської академічної молодіжи. 5) Порівнане, що гірше: чи подерте університетських образів, чи убате руських сорожан при нагоді виборів та віч в справі виборчої реформи? Дохід з тих переписних листків призначений на академічну молодіж, що потерпіла в борбі о руський університет.

В Пітсбургу на днях 14 і 15 Марта виляла ріка і повинь залила ціле місто. Наслідком сего місто потерпіло величезні шкоди, а сотки тисячів робітників на разі без ніякого занятя.

ОСТОРОГА.

Уважайте де даєте гроші. Не давайте своїх тяжко зарпачованих грошей до яких будь банків, бо можете опієся жалувати. В Міксіракс, Па. мав один чоловік в однім банку 150 долларів, в другім 100 долларів. Коли его убил, банки не схотіли сих грошей виплатити. Старав ся родина, небіщика о сі гроші і не хотять віддати.

Іван Бобик
член братства і Р. Н. Союзу.

В таких равах треба старатись, аби хтось був затверджений (через суд) адміністратором маєтку небіщика. Такому адміністраторови банк гроші видати мусить — инакше адміністратор може банк скаржити.

Редакция.

В кінці нажадане Руського сивив іменовано учителем української мови в учительським семінари у Вінніпегу, Канада, д. Т. Д. Ферлей. Сподіватись належить, що д. Ферлей не лише поставити науку української мови в сім семінари на належний еї ступень, але й загриє будучих учителів до праці над освітою власного народа.

Минулої неділі відбувся парафіяльний мітинг у Шенандоа, Па. в присутності адвокатів обох сторін. 213 головами проти 68 вибрано наново стару раду церковну, яка о. Лавришини виповіла місце і яку тойже скаржив до суду.

В Ансоні, Конн. за сновав православний священик англійську школу для Росіян і Славян. Наука відбуваєсь 3 рази в тижни від пів восьмої до 9 вечер під церквою.

Потреба: 10000 робітників, до ліса і майнів в стептах над Спокійним Океаном. Платня \$2.50 до \$6.00 денно. Желізняця з Чикаго \$33. Компанія звертає \$25. Приходити або писати сейчас залучуючи коверту в власним адресом до Immigrants Information Bureau, 128 S. Clark St., Chicago, Ill.

За правдивість повисшого оголошеня редакція не відповідає і не має спромози провирити повисших фактів. Заки хто піде там до роботи, повинен докладно довідатись про всі подробиці.

В Френклин Форкс, Н. Дж. робота іде добр і кожний що там приїде може легко роботу дістат в майні або на верха. В майні платня \$1.70 до \$2.20, на верха \$1.50 до \$1.70. Русини, що приїшли тм за роботою можуть зголоутись по інформації до Павла Данчевського, Box 115, Franklin Furnace, N. J.

Сензаційний процес відбуде ся сими нями в петербурзьким суді Управитель монастиря Александр Невського прграв в карти 30.000 рублз монастирських гроши. В тім монастири монахи виспі офіцаря грали в карти по цілих нощах. Навіь прихотид там оден генрал, банкір і поліційни комісар дотичного царку.

Вибори в Майтобі, Канада вже скінчались. Тепер уряд може збути Русинів знов бода на яких 2 роки.

В магазинх Iron & Steel Co. в Іст-Шикаго за-

страйкували робітники. Після проголошеня страйку прийшло до бійки між страйкарями а поліцією, при чім поспались стріли. Сподіватись належить, що страйкарі не лише поставили а годану, заки вкінци привернено „порядок“.

9000 робітників желізничих Пітсбург-Трі лінії заявили ся за страйком на случай, колиб компанія не вгодилась на підвишене платні і скорочене робочого дня. Всіх робітників в тій компанії е 9600.

Так само в Гарісбургу 90 проц. робітників заявили ся за страйком.

В Антверпні (Бельгія, Европа) відбув ся похорон революціонера російского Черняка, який згинув загадочною смертю на шведським кораблі в дорозі зі Швеції до Англії. Похорон сей перемінив ся в величаву демонстрацію. Натовп народу був величезний.

Російський уряд домагав ся від Швеції видачі Черняка, та шведський уряд відмовив ся. Тоді Черняк кинув Швецію і хотів перенестись в Англію. Одначе на кораблі нагло згинув. Конзулі шведский веде строге слідство і вже е сліди, що Черняка замордовано і що головним виновником тут російський уряд.

В Тьлоні (Франція) на одному военному кораблі слідувала експлозія пороху в магазині, а наслідки еї страшні. Майже вся залага корабля або повбивана, або тяжко ранена. Факт сей викликав в цілій Франції велике пригноблене і смуток.

В Софії (Болгарія) застрілено Петкова президента міністрів. Міністер прохожував ся саме в однім мійським парку з своїми товаришами, коли раптовно приступив до нього оден чоловік і трома вистрілами в револьвера убив міністра на місци. Атенатора арештовано, однак про причину убийства нічого не знають.

В Іспагані, колишній столиці перської держави (Азия) вибухнув генеральний страйк (всі страйкують) яко протест проти злочинних і реакційних поступків штабу генерального губернатора. Уряд хотів силою згнести страйк, та страйкарі солідарно станули проти війська. Рівночасно в парламенті перським послі ведуть цікаву обструкцію. Всі, сидачи після орієнтального звичаю на-

домівці устеленій килимами, курать люльки і нічого не говорять. Супроти того шах перський змяк і прирік сповнити головні бажаня перського парламенту.

Реформа японського письма. Після зреформованя армії та маринарки, що становлять нині світову силу, японське правительство приступає до нової реформи, бо до реформи письма. Як звісно, японське письмо для чужинців майже неприступне, через що взаємини Япану в иншим культурним світом при помочи друкованого слова дуже утруднені. Супротив того японське правительство іменовало зараз по війні комісію, котра мала розглянути ся докладно в тій справі. Тепер ся комісія рішила, що треба занехати уживану доси в Япані хінську азбуку а заступити її латинською. За реформою японського письма заявляють ся також більшість японської преси і заснований тому кілька літ союз реформаторів в області вихованя та науки.

На полях, коло місточка Грушова в Галичині найдено замерзлого робітника. Лікар сконстатував смерть і зарядив перенесене небіщика до трупарні. Коли однак на другий день прибула лікарско — судова комісія, щоб перевести секцію трупа, спостережено, що небіщик десь пропав. Шукаючи за ним прибули до хати його свояків і тут на загальне здивоване усіх побачено як труп найпокійніше в житю попывав каву. Показало ся, що він лиш сильно був перемерз; в теплій трупарни вернув до свідомости та найпокійніше забрав ся і вернув у хату.

ОГОЛОШЕНЕ.

Брат наш Іван Чалфа не платить вже третій місяць. Просімо всіх братів, що мешкають по других плеях, аби сейчас дали про себе знати, бо ми за нікого платити не будемо.

Кенонсбург, Па. В. Циган, секретар Р. Н. Союзу відділ 84.

Шукає посади
Пант. Василіа, іспитований півець церковний, тенор, може завести хоральний спів і вчити діти.
Адрес: Сосніца п. Радимно, Galicia Austria.

Попшукую. I 45
Галицька парохія в St. Clair, Pa. росписує конкурсе на дяко-учителя. Посладу можна сейчас обияти. Зголошеня упрасне ся посылати на руки председателя о. Алексея Пеленського, Box 244, St. Clair, Pa.

Для арештованих руских студентів у Львові:

А. Горошак, Кестел Шенон, Па. 5 дол.
Русини в McKees Rocks, Pa. вложили: Читальня „Просвіта“ 10 дол., О. Іво 8 дол., Еатхій Бодак 9 дол., Алексій Ляницький 50 цент., Николай Ляницький 50 цент., Алексей Саванський 50 цент., Николай Федоров 50 цент., Елена Ляницька 50 цент., Іван Лаврик 50 цент., Ефронна Лаврик 50 цент., Юрко Шпалек 50 цент., Михайло Матковський 50 цент., Михайло Дудушницький 25 цент., Анна Шемердик 50 цент., Стефан Зибланович 1 дол., Василь Янів 25 цент., Іван Секула 1 дол., Тимоко Хорошан 50 цент., Іван Кульчицький 50 цент., Йосиф Рейда 1 дол., Кость Фодига 50 цент., Роман Дроздик 1 дол., Антін Камі 50 цент., Петро Губак 50 цент., Лев Пенювич 50 цент., Анна Шемердик 50 цент., Данило Ляницький 50 цент., Василь Шемердик 50 цент., Стефан Борейко 50 цент., Юлія Березицький 50 цент., Михайло Кульчицький 50 цент., Іван Мудрий 1 дол., Михайл Кличчан 1 дол., Теодор Сушницький 1 дол., Іван Шах 1 дол., Михайло Матвій 1 дол., Анна Кульчицька 50 цент., Володимир Гартман 1 дол., Ляшко Сидим 50 цент., Марія Шварца 25 цент., Марія Шауцан 25 цент., Френко Лавочка 25 цент., Назарій Білошчик 25 цент., Павло Пришляк 1 дол., Николай Шемердик 50 цент., Данило Ляницький 25 цент., Теодор Войтович 10 цент., Дмитро Порада 1 дол., Михайл Дудушницький 50 цент., Ляшко Петришин 1 дол., Іван Мудрик 1 дол., Антошій Коптовський 50 цент., Николай Матасюк 1 дол., Андрій Стечик 50 цент., Василь Хонцицький 1 дол., Гриць Брашок 1 дол., Федко Матлага 1 дол., Андрій Гальчак 50 цент., Філіп Кавалко 50 цент. — Разом \$56.46.
И. Ялечко, Рейні, Па. 1 дол.
У Фінікс, Б. К. Канада вложили на руки Ів. Легкого едідувачі жертви: по 1.50 дол.; Михайло Кував, Гнат Богосос, Іван Леский, Дмитро Штепелмак, 1 дол. Казимир Вишньовский — Разом 7 дол.
Осип Стайн, Гайер, Інд. 1 дол.
Зібрав в Дербі, Конн., п. М. Пелех слідуочі жертви: Дмитрій Кулик 4 дол. по 1 дол.; Гавриїл Дядяк, Алексій Горбаль, Мартин Пелех, Іван Шарун; по 50 цент.: Асафат Годко, Ульяна Кошало, Клим Паньків, Андрей Підберезький Яким Рогач, Дмитрій Сидорик; по 25 цент.: Асафат Сьпівак, Милько Завідник, Марія Туз, Анастасій Карпик. — Разом 12 дол.
3 нагоди Пуцеля в Джерси Сіті, Н. Дж. вложили: Юліян Мадяк 2 дол.; по 1 дол. Т. Лавоский, Григорій Підлічак, Ник. Нупчик, Діоніс. Голод. — Разом 6 дол.
В Белфур, Н. Дж. зібрав д. Вол. Гриняк слідуочі жертви: Володимир Гриняк 3 дол.; по 1 дол. о. А. Низанковський, С. Низанковски, Проки Горбенко, Тиміш Мартин, Фред Симбаленко, Едвард Симбаленко, Андрей Корон; Некорор Сичака, Сава Чермоцний. — Разом 12 дол.
На христини в Григорий Видиша Бодало, Н. Й. зібрав Ант. Третьуба і Василь Бодарчук \$8.35.
На мітингу братства Шр. Б. в Спрингтон, Па: відділ Р. Н. Союзу 123 аложили члени \$37.95.
Іван Нецьо Терина, Кон. 1 дол.
Русини в Форт Вільям, Онт. Канада \$28.90. (Поименний спис буде в слідуочім числі.)
Русини в Карнеї, Па. \$31.45. (Спис імен в слідуочім числі.)
Русини в Каліфорнії, Па. 4 дол. (Спис імен в слідуочім числі.)
Разом \$211.10
Попередньо вложено 309.67
Сума 520.77

Давний висладо до краю 184.22 (914 корон.) а дня 19 Марта висладо 336.55 (1676 корон) також на руки д-гнатюка. Значить, всі гроші 520.77 (2590 корон) вложено доси на руки „Свободи“ відіслані до краю.

Всім жертводателям сердечне Спасибі! Дальші жертви просімо присылати як найскорше, бо справа налягла.

Редакция „Свободи“.

Потреба
сейчас руської дівчини в віці 13—14 літ до дитини. Платня відповідно до варті дівчини. Слби хто знав о таїй дівчині вольте повідомити листом або просто припродати еї до мене, аа дорогу добре заплачу.

Стефан Мліянович,
126 Sussex Cor. Warren Str.
Jersey City, N. J.

Торговля людьми і неволя в Злучених Державах.

Повисший заголовок не є випадком. Торговля людьми і невольництво існують в Злучених Державах таки тепер. На доказ сего є мірних багато фактів. Ганебно невольництво воскресло назад в „вільній республіці“ на ганьбу цивілізованому світові. Ріки людської крові вилились в борбі за знесення неволі. Здавалось як за пропала на віки бодай поміж культурними людьми, та на жаль так не є. Невольництво воскресло назад і се там де найменше сего можна було надіятись. Воскресло до нового життя лише в змінній формі. Воскресли его гієни в людській подобі для власного виску. Они держать в неволі зарівно чорних як і білих — а нагайка, куля і пси гончі — се їх союзники в удержуваню нещасних жертв в неволі.

Факти сі звернули на себе увагу доперва послідніми часами.

5-го Грудня 1906 року в Пенаскола, Флорида, заступив окружний суд Злучених Держав п'яток урядників Джексона Ломбер компанії, одної з найбільших компаній сего рода в Злучених Державах, на 7 літ криміналу. Рівночасно було 17 других оскаржень проти „визначних“ горожан стейту Флорида. У всіх випадках закидувано оскарженням: держане людьми в неволі! Закон зве се „піонедж“, що означає змушване чоловіка проти его волі до праці доки не відробіть свого довгу.

Підчас судових розправ було доказане, що невольники зістали зваблені туди фальшивими обіцянками, або підступом, опісля удержувано їх в послуку при помочи грошів. Тих що опирались — били, страшили оружем а то й убивали; утікших відшуквали при помочи спеціально до сего звучених псів і приводили назад; а в разі відкликку до судів покою, компанії доказували, що невольник їм довжен певну суму і держали его дальше на підставі перестарілого закону, що віддає тіло довжника в рителеви доки довг не буде сплачений.

Усе те діялось за відомістю публіки, судів і політикерів всякого покроку. Тяжко знайти визначного чоловіка в стейті Флорида, який би не оправдував невольництва і треба було аж надужити переходячих всякі границі, щоби спровести судовий дослід і покарання винних.

Через 10 літ нелюдські компанії держали в неволі лише чорних і се мабуть є причиною, що на сую справу загал звертав мало уваги, бож як звично, на полудни білі глядять а погороду на чорних. Але неясна захланність компаністів гнала їх дальше і в часом побіч чорних стали они брати в неволю і білих. Білих доставчували

тим безсовістям компаністам, що торгують терпентиною і дерегом у Флориді так само безсовістні бюра праці в Нью Йорку. Они висилали їм несвідомих імігрантів і других білих робітників не ознакомлених з обставинами у Флориді. Несвідомих кажемо, бо ті, що хоч трохи ознакомлені з Америкою шукають роботи там де підсоне ліпше і платня ліпше. Розуміє ся, що кошта подорожи імігрантів в Нью Йорку до Флориди оплачували компанії і в сей спосіб они сейчас ставали довжниками компаністів і ті відразу походились з ними як з невольниками. Нездорове підсоне і тяжка праця ослабювали їх і такий невольник рідко коли міг виїзти з довгу.

Вмісто форменів находили такі невольники наставників, вмісто хлібодавців — панів, а вмісто робота — неволю. Ся старались втечи мусіли ховатись по таможних мочарах і заражувались маларією; сля утікли перед побоями або і смертю — гончі пси їх відшукали; а сля і перед гончими псами вдалось утечи котрому, констабел і мив его і віддавав назад в руки компаніста.

Припадково — погомоска про таке невольництво діяла минулого року до міста Бостон в Масечусетс. В Джексонах, трох жидів, що втікли з неволі вдались до товариства охорони жидів і показували ще незагоєні від побоїв рани. До місточка Орландо прибув гурток обдертих і змарвілжих чорних і они жebraли від хати до хати а їх ноги були покриті ранами, що свідчили о нелюдскім обходженю ся їх панів. До міста Палатка прибуло 12 імігрантів, що оповідали страшні історії про се як з ними обходились.

Усе те звернуло внінци увагу прокуратора Злучених Держав. Одн Нью-Йоркский адвокат вислав на свій кошт детективів для розслідження справи. Повідомлено президента Рузвелта і міністра праці. Почалось слідство, але з ним разом і брехливі оправдуваня з боку винних. Урядники Флориди Іст Коуст желізничі присягали, що усе то брехня і вдумка. Чорні — казали они — роджені брехуни, так само жиди і імігранти. Часописи, політикери і визначні горожани притакували урядникам желізничі.

І так невольництво живе дальше. Доказом сего 5 заступів, 17 оскаржень і вістжі які від часу до часу доставляють ся за стовпці газет.

Щоби зрозуміти ліпше ситуацію треба знати, що стейт Флорида має менше більше стільки мешканців, що одно місто Бостон, а те природні его богатства дуже великі. Богатий він особливо в терпентину, дерево і фосфат. В наслідок сего за послідних 20 літ став до Флориди горнутись великі очайдухи в цілі наживи. Вільність їх

була з полудневих стейтів Джорджії, одної і другої Каролайни та Алабами, хоч не бракло їх і зі стейтів північних.

До використання природних богатств країни треба було здорових рук, але чорних було тут мало, а білих ще менше з причини нездорового підсону і лихої плати. Тоді люди що прийшли туди в цілею σκοю приїшли живи і лише наживи, хопились невольництва, делікатно названого піонеджею. Піонеджею зве праводержане чоловіка за довг, але очайдухи доставляли своїх невольників при помочи урядників краю, а держували їх при помочи оружя, а на утікших полювали як на дичину.

Такий стан річий тривав 10 до 11 літ, без великого розголошу, як довго невольниками були самі чорні. Що більше навіть деякі попи чорних оправдували таке поступоване компаністів. Але в послідних 2 роках ненажерті компаністи сягнули і по білих людей, особливо імігрантів, і се спричинило зміпане ся суду Злучених Держав.

Стейт Флорида має 1200 арештантів, але не має державного арешту, отже шпекулює на своїх арештантах. Іменно визнає арештантів на певний протяг часу до роботи і вмісто тратити, що робить на арештантах гроші.

Поминувши вже се, що таке поступоване виглядає що найменше „дивним“ в цивілізованім світі, треба ще знати, що політикери не забули використати его для своїх кипень. Минулого року одн такий політикер Барнс з Джексонах винаймив усіх 1200 арештантів на ліцації, платячи за кожного арештанта державі по 57 центів на день, себто \$20.05 на рік. Але Барнс сам не уживає сих арештантів як виняятих до роботи. Він віднаймає їх другому вандалареві людьми в Ослава, Ралсови, а сей знов віднаймає їх ріжним компаністам до роботи при дереві, терпентині, фосфаті. Кажуть, що Барнс заробив на тім „бізнесі“ протягом одного року 100,000 долларів. Сума не аби яка!

Та не тяжко вгадати, яка судьба арештанта доставшого ся в руки послідного чоловіка, який его винаймає, оплатив всіх посередників і заплатив за арештанта 85 до 90 центів на день. Сей послідний стараєсь відбати ка арештанті не лише те, що сам за него заплачив, але й те, що арештант з'їсть а крім того і заробить на нім як мож найбільше. Він робить ним від досвіта до смерку та пильно глядить, аби і хвильки часу не змарнувати.

Крім арештантів державних у Флориді є ще арештант повітові. Їх також віднаймають, і коли держава задержує бодай формальність і будім то оглядає місця де они працюють і мешкають, то повітові вла-

сти і сего не роблять. Розуміє ся, що наставники поводять ся з такими арештантами по звірски. Особливо звірскістю вславив ся наставник іменем Дуглас. Арештанти, що під ним робили оповідали, що під загрозою смерти мусіли кластись на бочку і тоді обкладали їх батогами. Не давали їм чобіт, в наслідок чого ноги їх представляли одну рану, бо острі колючки пальмето, яких там багато, вбивались в їх ноги і завдавали нестерпимі муки. Декотрі наставники були клопці низше 20 літ. Капітан Дуглас два рази денно обходив свій обоз і питав наставників ему підглядних, котрих людей треба бити. І били людей, сля не для чого иншого то просто для розривки, змуджені одноманітністю життя в лібі. Одн кореспондент американський оповідає, що коли звиджував обози арештантів і висказав сумнів, щоб людей били в Америці 1906 р., то одн наставник сказав, що сля він сему не вірить, то він може ему зробити сую приемність показати як людей бють таки сейчас.

Вкінці вмішав ся в справу говернер стейту, вислав тайну поліцію і Дугласа зловлено на горячим учаньку. Майже всі арештанти були босі, їх ноги повні ран; деякі дістали в наслідок сего затроене крові і померли. Одн наставник з усмішкою розказував, що „рани в ногах підганяють нігрів до праці: они працюють, аби забути на біль“... Тайна поліція найшла одного чоловіка на поли умираючого в наслідок затроєня крові спричиненого раном в носі — ніхто не старав ся ему помочи. Многі арештанти мали порізані нагайкою плечі. Рани були глибокі, свьжі. Людям гнали до роботи бігцем. Попереду їх вів кони одн наставник, а за ним бігли арештанти, а за ними знов наставники на конях, всі з набитими ружницями. Коли спитали Дугласа, чому так гонять людей до роботи, він відповів, що мусить, бо до місця до працюють, а 8 миль дороги отже шкода марно час тратити.

Пінійше показалось, що більшсть людей, яких так гонили до роботи, була засуджена лише на 30 днів за малу провини. Їх гонили більше як тих, що були засуджені на довгий протяг чау, бо їх здоровле і жите було для тих, що їх наняли рідчею менчої ваги як жити і здоровле тих, що були внаяті на повних 12 місяцв.

Підчас судової розправи показав, що одн чоловік з утчи умер. Дуглас привязав его до свого сидла і волочи по землі 3 милі. Суді приважні неохоче признали Дугласа винним і то лише том, що були неопровержні докази, що він вбив чоловіка.

Арештантів звичайно до-

ють нелюдям подібним як Дулас, урядники — шерифи і марові суді. Шерифи і скваери (або мирові суді) держать як звично все равнм. Они не мають сталої платні і всі свої доходи побирають з оплат. Сля шериф і скваер суть в порозуміню, можуть заарештувати майже кожного чоловіка.

Продаж людей відбуваєсь в сей спосіб. Компаніст потребує робітників і повідомляє про се шерифа, обіцяючи за кожного робітника-арештанта заплатити ему крім правом приписаних оплат еще 5 долларів за голову. Шериф розглядаєсь по околиці і списує собі потрібне число здорових, сильних людей. Опісля їде на польоване і арештує тих, котрих має на листі. Арештує їх за що небудь неприличне поведене, піянство, бійку, гру в карти. Арештованих веде перед свого спільника скваера а той каже, що справа мусить іти до окружного суду. А що суд окружний засідає звичайно доперва за 6 місяців або і рік, отже арештований мусить зложити за поруку в сумі 100 або 200 долларів, що появить ся на розправу. Розуміє ся, що арештований тих грошей немає тут являє ся „добродій“ компаніст. Він ставить за поруку за арештованого а тимчасом аж до розправи має в посіданю его тіло. Робить ним як волом і сьміє ся в кулак ть платити шерифови і скваерови приписані оплати за переведене справи а в додатку і обіцянках 5 долларів.

Декотрі компанії платять шерифам за їх роботу сталу платню. Одн богатий компаніст казав своїм знакомим: „мушу застановити платню сему шерифови; він став ливий і за послідних 3 місяці не приводить потрібних мені людей“.

Одн шериф в Алабамі під присягаю зізнав в Августі 1906 таке: Ні держава єї повіт не платять мені нічого. Мимо сего я заробляю 5 до 8 тисяч долларів що року. Є се нагорода за нігрів, яких я доставляю до роботи. Я могу арештувати кого небудь, если его „підозрівую“. Право дозволяє мені арештувати кожного за довг. Дуже часто компанії в нощі дають мені знати скільки людей їм потреба. І я мав би тоді ждати на ворент (наказ арештована)? Дуже часто мушу арештованого чоловіка брати до своєї хати і держати его там цілу ніч.

— Як жеж ти его держиш? — питали его.

— Попросту привоую ланцухом до себе, коли йду спати.

Сей спосіб забезпечуваня людей перед утечею був причиною немалого нещастя 4-го Юлія 1904, в Алі, Флорида. Шериф спіймав шістьох людей, привоав їх до себе і поклав ся спати в одній шопі. Але що

був 4 Юлій — свята — і шериф був паний. Він заснув з файкою в зубах, огонь з файки випав у солому, шопи загорілась і всі 7 людей згоріли на уголь.

— А шож ти робиш, коли відходиш геть? — спитали оскарженого шерифа.

— Настановляю на своє місце заступника.

— Розуміє ся, я ніколи не ходжу без оружя — говерив він дальше. Джим Тамсон постріляв мене в ногу два місяці тому назад, але я дав ему ліпше.

— Убив его? — Well, я не знаю. Можливо, що так. В тиждень пінійше він умер. З внішим чоловіком ман я також клопів. Він утік з роботи. Ми шукали за ним день і ніч. Вкінці найшли его, був уоружений, але ми его дістали.

— Вбили его? — Ні, лише постріляли.

Джим Тамсон і сей послідний не були арештантами. Се були звичайні робітники, яким наирекрилась робота і они хотіли єї опустити. Коли часом піднесесь голос в газетах проти такого поступованя, компанії сейчас мають готове оправдане. Они кажут: „Ми ніколи не вгнанаємось за робітниками, котрі від нас утікли, хіба що котрий що украв“... А одна газета загналаєсь так далеко, що оправдувала польоване при помочи псів на тих людей, що не додержали „контракту“. А які єї контракти! Одн чорний в Осіола повіті був довжен 30 долларів. Працював без віддыху 3 роки і мимо сего після 3 літ праці оставдовжен ще 3 долари!

Протягом минушого року дістались до Флориди за контрактом жиди Кишинівські і після короткого побуту там же бажали вернутись назад до Росії; дістав ся там і одн бідий студент з околиці Востону, а одно Нью-Йоркское бюро праці посилає там же що місяця по 300 невольників, які рекрутують ся головно з імігрантів.

Жертви невольництва розсіяні по полудневих стейтах. 3000 білих невольників працювало лише на желізничі Норт Каролайна енд Тенесі, за що засуджено кількох визначних людей на поважну грошеву кару. Тях білих невольників вислало до Н. Каролайни одно ню-Йоркское бюро праці. Їх завезли до Алтапас в Норт Каролайни 18-го Октобра, 1906 — а звідтам гнали горами 6 миль до Спрус Пайн, Н. К., де їх умістили в нужденних шатрах. Деякі протестували, але се не помагало. Слідуючого дня часть їх утікла, але узброєні люди піймали їх і привели назад. Тут всадили їх до темної комори і держали 24 годян. Узброєні сторожі пильнували дверей. Тях, що опирались, били до крові. Опісля відвезено їх до політowego арешту віддаленого 22 миль, а там без суду держали їх 27 годян, почім

засуджено їх на 20 днів роботи при каменоломах.

Невільники все утікають з полудневих стейтів, куди послають їх несовісні бюра праці в Нью-Йорку, тому остерігаємо наших крайнів, аби добре міркували заки ртовать ся їти на контрактну роботу в полудневі стейти, аби і самі не дістались до неволі.

3 Голійон, Масс. і околиці.

У нас під сю пору дуже спокій і тишина. По посліднім карнавалі — а властиво по так звн. „Польських шальоних днях“, наші Полячки з „цалон жарлівосьдльон“ віддають ся тепер „горським жалям“ за свої діморічні прогрішення, щоб опісля знова з цілою енергією могли назад віддатись „дарам пшироди“.

Лиш часом тут тепер — коли чоловік важенесь за яким інтересом „на польскон“ (Olive St.) можна почути тако: „Каська! ну до, дас ниска дзісьок, хен? — „Одїк весь сен Войтек! відповідас пшисадїста Каська „пшедеєн терас пост“ — „Е до там пост“ — приміляючись каже до Каськи — Войтек, „псеєн сен tego не і...“ і за хвильку в темнім коритарі не чути нічо тільки сапане й хїхїт — впрочім хтоби там вдавався в усі тайники Голійонських Поляків?...

Щоже до наших Русинів то й ті, як вірні „греко-католики“ придумують й собі в який би спосіб і собі позбутись своїх лихих вчинків — в зближуючим ся пості, бо як запевняють декотрі, то найшлюб ся й у нас з кільканадцять міпків „прогрішений“ на сумлівнях наших голійонських Руснаків.

Тільки біда у тім, що в цілій околиці нема здаєсь такого охочого руского душпастиря, котрий би охотно підняв ся освободити нас від тих „прогрішений“.

Держають тут, що правда щось про „велебного“ о. Волка з Нью-Бритейн, Конн., але, як зачуваю, то той слуга Божий каже собі кадучно солено платати хочби й за найменше прогрішення... А наші декотрі голійончане запевняють знова, що святищенякові, як слугі Божому нетреба жадних грошей, бо, кажуть, він може жити хочби й вітром... і словом Божим. Кільки в тім правди, не знаю, але фактом мабуть е, що если і графив ся такий святищеняк де небудь в Америці, то при збираню наших грїхів мав би ще й єю перешкоду, що по при фелоні, чаші й других потрібних річах, змушений був би привезти з собою заравом й дака, престол, церков з іконостасом і взагалі все, бо, як довідуюсь, то „велебний ксьондз Францішканів“, місцевий дячий парох поагітував тут уже так поміж попами других народностей против „Niewiernych Kuzinów“, що не випадає нам тут вже нічо, як постаратись о від-

повідну галю, але така річ знова після гадки декотрих наших „передових“ людців скомпромітовалаб нас в очах других людий... Що гірше, хтож видав знова позбуватись грїхів на галю?.. Тож не випадає тут нам вічо, як походити ще з оден рік хіба з бременом наших грїхів і аж при зміневих обставинах звалити їх усі за одним розмахом... бо і щож маємо робити?

Поза тим нового у нас тут тепер нема нічо. Робота як і завжди йде як незгірше — горівка і другі смаколики дешевші як коли небудь перед тим... се значить, що если й окроїть ся з пару „кводрів“ від харчу з цілотижневої платні нашому пересїданому робітничові — то і не оглянешь, як услужні Голійонські готельники обголять го, що останесь легенький як турецький святій.

При закінченю повисших пару стрічок, хочу з повчитачами поділитись й тою новиною, що я зорганізувавши під прапор нашого „Союза“ все що було тут руского й здорового, дізнавсь від знакомих мені тут людий, що спора жме ня наших поселенців находить ся також і в місцевости Гетвіл, Масс.

Держучись в житю практики, „що готові голубці не подають нікому до губці“ — вибрав ся я дня 3-го с. м. в сю місцевість і по викиненю чотирох „ніклів“ в одну сторону кондохторови „кари“ нарешті до тер я до висше спімнутих фарм. Місцевість тут тепер тиха — майже сумна, покрита як оком сягнути білим покривалом. Лиш дезде гурток хороших фармерських осель й червоных величезних „бань“ — до вішана тютюну — бо й тут, як взагалі в усіх тих сторонах фармери переважно „рейзують“ тютюн.

Час від часу перемче тут хіба лише санками закартурений з вухами фармер — або повисившись у рукава або радше сказати приліпившись ціла до нього — перебрне тут біля тебе зі своїм джентелменом молода, довгонога фармерська Miss, незважаючи й на сніг, що сягає їй майже до колін. Во і щож єї там катар! Коби лишень молодий здоровий фармерський джентелмен, про решту їй байдуже. А джентелмен гордий зі своєї товаришки, котра незважаючи й на сніг згодилася з ним йти на „шпадер“, плює з таким розмахом „чу-тебекою“ на всі сторони, що аж за ними курить ся... Поганий звичай — найїх вирве тих американців!

Віднайшов я тут нарешті Русинів — але таких, що ліпшеб і не споминати, лише для вдоволення цікавости пов: читачів подаю тут коротенький опис їх життя з тим застереженем, що пов. читачів річею буде їх судити, а я повістану тут на становищі вірного дописователя.

Підійшовши до мізерного вічка, як постаратись о від-

якимсь Єнкїсом — задукав я різко до дверей.

Кума-а-н! Відзиває ся кілька захриплих голосів на раз в середині.

Входжу. — При порозі в дитиною на руках розчірана молода ще жінка, а при столі накритім подертою „лараткою“ пятох мушшиєн тне якогось „сікстисіке“ в карти, усі в папиросами в зубах.

Як вам тут проживає ся? — спспитав я перший розглядаючись по хаті повній неладу.

Місто відповіди жінка з дитиною засьміявшись спазматично звикла за дверми другої комнати, натомисть оден з граців приглянувшись мені від стіп до голови вкінці процідив крізь зуби. А то якісь Русин хороба.

Так, відповидів я, а ви чи не Русини? спспитав ем нетерпеливо, думаючи що дійсно зайшла яка помилка.

То воно — відізвав ся нарешті найстарший віком з граців мушшиєн — та воно — казав він нібито і ми Русини, але що уже дуже давно в Гамериде...

Тай щож з того, що давно в Америці — сказав я хіба ви через се перестали бути Русинами?

„Та то воно ніби ні“ — відізвав ся знова якомсь несміло той самий мушшиєн — але коли ми тут жиеме поміж самими Поляками тож ніби то не випадає так — нібито помежи ними...

Чи так? відізвав ся я терпко, хтож тут між вами газда?

„Та воно ніби я, відповів той сам, а оті — сказав всказуючи на прочих граців то усі мої бордингери.

Чи вони всі Поляки?

„Та дежби там!“ відповів газда, лише тот еден — сказав — всказуючи на сього, котрий перший відізвавсь при моім вступі а тоті решта, поясняв мені газда, то всі з нашого села

І чи не встид же вам, в вашім домі Русинам позичати собі язика у одного Мазура і то через се лишень, що він вашим бордингером? замїтив я гірко.

Читаєте ви тут бодай які газети? — спспитав я прикінци, щоб розмову звернути на яку іншу тему бо зауважавем, що в хаті зробилось якомсь невесело.

А читаємо аякже! відізвавсь оден з трох молодиків, що придивляв ся до тепер мені з зацікавленем й при тих словах підсунув мені польську „Dziennik“ з Чикаго.

Нещасний народе! подумав я собі, колиж ти нарешті прозриш і отямись ся!

З дальшої балаканини з ними дізнавсь я, що бодай чи ненайгіршим нещастем наших людий в сій місцевости суть якісь польські „місіонаже“ з Бостон, чи з відкись — котрих айриський піп спроваджує для там замешкалих Поляків ну і для Русинів.

Ті лаші клехи при помочи „рожацьдуф корунк“ — „громїтї“ і других по-

дїбних дурійок так пострафили затуманити тих нещасних людєй, що хіба яка надариродна сила потрафить увільнити їх з під сего авторітету...

При відїзді лишив я їм тут пару чисел нашої „Свободи“ — а хотїя тут на якісь успіхи в осьвідомленю їх неми покищо й думати, однак надїї на красше тратити не маю звичаю.

Михайло Белл.

Допись.

З Скрентон, Па.

Співчуте і симпатія для українських студентів у Львові, що теряють своє здоровле у тюрмі за права цілого руско українського народу, відбились сумним ехом і в серцях заморських братів. В доказ сего численї жертв грошеві, які посипались на підмогу невинно страдаючим. Оден такий висказ співчутя і симпатїї зазначили члени Союзу, відділу 123 в Скрентон, Па., бо на горячу промову і зазивїх предсїдателя п. Гринька Мрикала, зложили на засїданю братськїм дня 10 с. м. \$37.95. Збіркою жертв ванили ся пп. Василь Гришко і Іван Кирилюк. Жертвували слїдуєчі:

- По 2 долари: Гринько Мрикало і Василь Гришко;
- по 1 дол.: Іван Кирилюк, Стефан Мелїш, Йосиф Запоточний, Філько Когут, Василь Булик, Мих. Стыбулецкий, Луць Костишин, Макс. Яремчук і Дмитро Попіль; по 50 центів: Максим Глук, Юрко Шеремета, Яцко Павлишин, Іван Тарас, Дмитро Ний, Мих. Ний, Гринько Басиляк, Тимко Назар, Пилип Вайдучок, Микола Кузьмин, Проць Саволяк, Іван Язвїньский, Гринько Запоточний, Вас. Урманець, Микола Хавтур, Федір Піндзьола, Петро Розівевич, Гриць Кавулич, Ант. Москалюк, Андр. Перець, Атаназ Глук, Петро Камінецкий, Гр. Бомба, Ігнац Малїновский (поляк), Віктор Купинський (поляк); 30 центів: Онуфр. Худецкий; по 25 центів: Захарько Меланик, Микита Булик, Стеф. Булик, Ігнац Чернявский (поляк), Ів. Гайдучок, Гринько Литвин, Філько Хомяк, Ів. Вальків, Дмитро Хапуз, Мих. Волошук, Кир. Волошук, Мих. Корач, Павло Язвїньский, Іван Волошин, Іван Білецкий, Андр. Місюра, Іван Дикий, Гриць Дацьків, Максим Вовтук, Іван Трусь, Іван Сутник, Яцко Костюк, Іван Стоцкий, Франко Осїньский (поляк), Олекса Трач, Йос. Трач, Собно Мазур, Василь Крейницкий, Лев Михалишин, Лука Курилів, Матвій Олесєк, Микола Піндзьола, Яцко Павлишин, Іван Москаль, Ант. Шеремович, Стеф. Порада, Федько Мелїш, Олекса Бака, Данько Джюра, Іван Солюдкий, Вас. Стельмах, Онуфр. Запоточний, Тома Перець і Юрко Гриньк; по 20 центів: Петро Трусь, Андр. Колїсник, Роман Любовіцкий, і Фед. Сарачук; по 10 цнт. Юр.

Андрусинши, Андр. Куземко і Вас. Трач.

Всім жертводателям складають на сім місци щиро-сердечну подаку.

Колектори.

Нараїмо, В. С. Канада.

Если хочете поправити свою долю, то їдьте до Бритїп Колумбїї, краю раю і добробуту, где не ма зими, лише літо, свїжий воздух, здорова вода, подостатком ліса, роботи доволї, якої захочете і добра платня від 2.50 до 4.50. Роботи не бракує ніколи, за роботою не потребуєте шукати, противно за вами шукають. З робітником добре ся обходять як з чоловіком, бо не стоїть вам над карком. Землі єсть також подостатком по приступній ціні, агентом е Русин п. Сиротюк. Еслиб хто хотїв набути землю, най пише на адресу: Geo. Syrotiuk, Box 482, Vancouver, B. C. Canada. Зараз потрібно 200 дївчат до міста Vancouver до служби; платня від \$25—35 місячно і харч. Хто бажає докладнїших інформаций, нехай пише на адресу: Geo. Bezar, Box 358, Napaїmo, B. C.

В місяцю Фебруару 1907 року перестали бути членами Р. Н. Союзу:

- в. 1. Ревилья Анна
- в. 3. Бродницький Антїн Бенцаль Василь
- в. 4. Бочановский Олекса Семаник Михайл Лозиняк Федор „ Петро Тирпак Петро Тима Тратиня
- в. 7. Фірваль Юрій Мигаляк Ілько
- в. 10. Цїркот Стефан Гузік Іван Квик Григорий
- в. 12. Тимкевич Павло о.
- в. 18. Вовчак Йоанна
- в. 19. Бєня Михайло
- в. 20. Мусьва Максим
- в. 23. Роспайло Юрій Фула Іван Гульпа Іван
- в. 28. Мадерский Блажеї Матїї Михайл Рогацький Антїн
- в. 32. Бойчук Михайло Дас Юрій Микитинець Іван Назар Михайло
- в. 33. Шакса „ Гирча Іван Брашар Стефан Ковальчик Дмитро
- в. 38. Валєвский Петро
- в. 40. Лабанц Іван
- в. 41. Дєлбан Василь
- в. 42. Лішак Семан Скаруна Михайло
- в. 43. Петриляк Лука
- в. 52. Фешко Юлія
- в. 53. Розїньский Михайло Ваславский Антїн Гладш Антїн
- в. 55. Дороцкий Стефан Коваль Федко Шабський Вартоломий
- в. 56. Струс Йосиф Бурна Юхриний Ралко Дмитро
- в. 63. Волошинич Николай Александр Марія
- в. 65. Далївский Іван Бруна Стефан
- в. 69. Федич Василь I 46
- в. 67. Яхван Данько Боцур Ілько
- в. 69. Червоная Андрей Нияник Іван

- в. 70. Пашків Ілько
- в. 80. Браєняк Іван
- в. 81. Орїховский Бароль
- в. 82. Адамьк Антїн
- в. 83. Шеряк Марія
- в. 84. Лазор Гринь
- в. 91. Бовалик Андрей Дунак Михайло Машняк Іван
- в. 96. Калужа Іван Коціньский Ігнатий
- в. 102. Грїпенько Данїло
- в. 103. Богдац Федор Лудїв Юрій „ Михайло молод. Малюкович Кирїло Суранович Андрей Волошин Іван
- в. 104. Пласконь Іван Бабїї Анна
- в. 105. Моряна Дмитро
- в. 106. Гогор Теодор Гоєей Стефан „ Ниянта Тара Юрій Зелїнка Федор Мотиль Іван Заєлїньский Іван
- в. 108. Наконечний Іван
- в. 109. Бучко Іван Лопчар Йосиф
- в. 111. Пелїшак Павло
- в. 117. Балтерович Андрей Буїньский Ярослав
- в. 118. Черник Марія Ваграль Христиня
- в. 121. Дурмалський Михайло
- в. 123. Соский Михайло Гасай Василь Хапцький Ілько Панас Николай Савчин Андрей Швайка Павло
- в. 124. Бруцяк Ільпо Гойда Андрей Савка Яцко
- в. 126. Рїчель Алекс
- в. 127. Тимкевич Іган
- в. 130. Дашинич Станїслав Лазар Стефан
- в. 132. Мадаровский Іван
- в. 133. Федорович Олекса
- в. 136. Апанєвич Олекса
- в. 141. Ястремский Теодор
- в. 142. Гойналь Семан Маринич Іван Анешенич Іван Чопка Андрей Пчолар Михайло
- в. 144. Кіршак Антїн
- в. 145. Тамчшин Іван Байса Дмитро Вуйцїк Антїн Рогатинський Іган

Ще приступили до Р. Н. Союзу в фебруару 1907 слїдуєчі члени:

- в. 1. Биндас Дмитро Гурецкий Павло Гудина Дмитро Юха Юрій Сурак Іван Талпаш Настя Волошин Олекса
- Приступили наново:
- в. 1. Федорчан Григорий Гардш Тимко Гасєнчар Ошелян Лазорчак Яков Саодячко Осиф Шептак Григорий Сушереба „ Хомяк „
- Попередно оголошено 477 членів. Разом приступило до Р. Н. Союзу в місяцю Фебруару 492 членів. Т. Лавовский, рекорд. секр.
- Всі члени Союзу які не дістають точно „Свободи“ звольють сейчас подати місцевим секретарам свій новий а також старий адрес—а місцевий секретар відошле їх рекордовому секретарови на адресу: Mr. Theo. Labowsky, Box 76, Jersey City, N. J. або впрост до редакції „Свободи“.

оньшайше як законність галицьких судів. Не треба сказати, як сильне і загальне є одушевлене нашої нації. Нема одного товариства, одної читальні, одної хати, одної одиниці на Україні галицькій і закордонній, що не клонилаб ся нині великому вчаканню нашої молодіжи.

А коли сторонні люди заявляють глибоку пошану нашої молодіжи, а через те усею українському народові, — то нехай усі наші правити, усі наші вирази почести і солідарности загально у акцією нашої молодіжи заявлять світові, що ми дійсно народ один в собі, солідарний і готов як іно що наші академіки в тюрмі постояти або і гинути „один за всіх, а всі за одного“.

Тому нехай всі заяви до нашої молодіжи з усіх закутин нашого краю наспівають як найшвидше, аби їх можна скоренько передати вельми світові, що днесь з напруженем і оживданем глядять на нововідкритий народ.

В тій цілі завязав ся комітет, якого найближшою задачею буде видати як найскорше історію „Лютого времени від 23. січня до 24. лютого“ на кількох європейських мовах.

Усі товариства, усі читальні, родини чи одиниці нехай присилають свої заяви на руки сего комітету, а він оголосить їх сейчас в часописях галицьких і заграничних, що сего домагають ся.

За комітет:
Олекса Купак,
Михайло Яцків,
Василь Пачовский.
Адреса: Василь Пачовский, Львів (Академічний Дім) ул. Сувєрського ч. 17.
(Всі часи си просимо о повторене.)

Перше зібранє Думи.

Кілько пошляків, віщуваних, запевнюваних виринуло після виборів до другої Думи, які судячи по радикально-революційнім настрою більшости послів ні як й вірити не хотіли, що би царська шайка дозволила на зібрання другої Думи. Та на перекір тим всім вгадуванам послі таки зіхались в Петербург і відбули два засідання. Гадав би хто, що з хвилею зібрання народних заступників настане загальний мир, випочивок після тяжких виборчих висилень, очі загально звернуть ся туди, куди виїхали їх заступники. Борба загально перейде від тепер на заступників в Думі. Розоружене наступить з обох сторін. Скасується полеві суди, цар затвердить амністію для політичних засланих, революціонери зложать оружє в надії, що настане правдиво-конституційне жите, в якому можливо буде боротись не бомбами і револьверами, а силою слова так між суспільністю самою, як єї представниками в Думі-парламенті. Та на диво цілого

цивілізованого сьвіта нічо не змінилось в тактиці злочинного рос. уряду. Під той саме час з'їзду депутатів в Петербурзі скрапіли без винну шибениці военний суд не вгавав в своїй варварській праці, дикі оргії чорносотенців перевисли всі довершені собою злочинства, що аж заступники чужих держав (конзулі) протестували проти нелюдських злочинств чорносотенців (істинно руских людей, або союзу русского народа) в Одесі. І коли додати до сего голод кільканайцяти мільонів населеня Росії, можна собі уявити сей розпучливий і гідний найбільшого спочуття стан, який тепер переживає російське (в загальному розуміню) громадянство, а з якого випровадити на кращу путь всіх синів великої Росії поклика на царським едиктом друга Дума.

Три четвертині послів (решта бажалаб, що би осталося по старому) виїшли такими, якими бажав собі мати загаль і які з завязанем молодця, а з розвагою старця постановили відновити жите своєї нещасної країни. Тисячі народа відпроваджували своїх вибранців на дворці жезлізничі, тут ще в послідне пригадували їм свої бажання, і після розлуки вертали домів хеліючи десь глибоко в своїому серці певну надію на скору полєхшу своїому лихови.

А тимчасом зішлись депутати 5 го марта в таврійській палаті на перше зібранє, а тисячі народа облягли палату невачеб хотіли вдертись до середини. Після релігійних церемоній і бесіди петербурского епископа, в якій завзивав всіх послів до спільної праці над добром вітчизни, послі зібрались в сали засідань і ждали на міністрів. Зараз таки явились міністри в Столиціном на чолі; після того Голубов, містопрезидент державної Ради (палати панів) завзивав членів Думи зложити присягу на вірність цареві. Тепер підняла ся монархісти (праві) і на зазив Крушевана, провідира чорносотенської голоти, крикнули на честь царя, коли тимчасом більшість послів (3/4) сиділи не ворухнувшись ся. Дперва після того виїшли на салю соціал-демократа демонстративно і брали участь в виборі президента Думи. На президента вибрано Головина, президента москвского земства, конституційного демократа, який одержав 331 голосів супроти 91 голосів, які впали на „правого“ кандидата. Після вибору президента, Головин заняв президентське місце і в короткій але різкій бесіді подякував послам за їх для себе довіре. Характерні його слова ми наведемо:

„Воля парламенту, казав Головин, є законом. Тому я з вдякою приймаю припавшу мені честь. Хоч ми різнимось поглядами, однак дучить нас всіх (чорносо-

тенців не мав він на гадці) одна велика ідея, добути краєви конституційні, законні підвалини. Ми всі знаємо в яку туюго народ жеде на спасене своїх терпінь, але ми знаємо також і се, що спасене для нашої цивілізованої держави і нашого людобого народу може здійснитись тільки сею дорогою, зачеркненою вже в першій Думі і в маніфесті з Октября 1905 р., дорогою соціально правовадства.

Засада народнього заступництва єсть могутньою. Пожликана раз до жатя, не може ніколи вже замертти. В порозуміню з волею монарха і надіями краю Дума буде безвинно поступати вперед, доки не сповнить своєї високої і важної місії.“

По тім слідовадо справозданє бюджетове міністра фінансів, а на закінченє сказав Головин, що на другий день представить ся цареві, почім і замкнув перше зібранє.

Коли послі опустили салю засідань, побачили перед собою величезну товщу народа який бажав зробити своїм рослам головно робітничим сердешну овацію. В поході, який сунув ся в найбільшій порядку, розвинуто багато червоних прапорів, співали марсельзу і інші революційні піснї, підносили оклики „най живе революція“, „свобода“, „амнестія“, „робітничка кляса“, сипались промови, а послів демократів несено на руках обіймано і ціловано, одним словом жителі Петербурга давно вже не мали такого дня втіхи і упоєня хоч не бракувало і тепер козаків з нагайками і брутального ік нападу на спокійний похід демонструючих. Між раненими є також соціалістичний посол Караєв.

Віче в Вініпегу.

З нагоди подій на львівському університеті відбулось дня 10-го марта віче в сали Тов. ім. Т. Шевченка скликане всіма товариствами вініпегської України. Віче отворив д. Шолдра, председателював В. Головацкий а секретарем був А. Новак.

Перший промовив т. М. Стечишин. Бесідник обговорюючи події на університеті, напятаував безличність польських шовіністичних газет, відчитав однокій справедливий голос польської газети Narzdód, дальше говорив про вартість нашої інтелігенції, для якої конечною річю мати свою найвищу школу, про значіне університету для цілого нашого народа, який й тому сам повинен домагатись його. Дальше пригадав початок борби нашої молодіжи в р. 1900 та становище польських верховодів до їх домаганя і відчитав шовіністичну промову проф. Дуніковского до польських студентів (на сали оклики: ганьба). Вкінці бесідник заявив, що коли

легальна борба показалась безуспішною нехай дальше йде борба новим шляхом. За нею піде всей поневолений народ. (Оплески).

Т. В. Головацкий розпочав промову словами Т. Шевченка „Учіте ся брати мої“ і пояснював, що як раз сей поклик поета відозвав ся в події на львівському університеті, і що послідна демонстрація наших академиків була далеко не такою, якуб они в повнім праві могли зробити. Університет удержуєт ся за наші грощі і коли він служить ворогам нашим то лучше, щоб його таки всім були знищили. (Оплески). Дальше говорив про кривди наші та болі, про польську господарку, порівнав значіне університета до животворних лучів сонця, про виховуване та користи з університету, яким він тепер єсть. Вкінці звизав всі організації до рішучого протесту і до дальшої праці над усьвідомлюванєм нашого народа сьвітлом і правдою.

Д. Шолдра пригадав учасникам віча тамтогорічні барикади, вичислював історичні петиції і доказовав цілковиту безуспішність борби „петиціями“. Супроти теперішньої хвилі нам не треба бути рівнодушними а підняти грімко свій голос, та спомогти матеріально до дальшої борби.

Д. Стефанік вказав на тактику шляхти та вартість і потребу таких людей, як львівські студенти. Дальше говорив про парламент та маршалка Баденього і прб руський параграф „бук“. Вкінці згадав і про канадійські „кощюлки“ і чаганя на руські душі. Та проти сього всього ми повинні протестувати словом і ділом. Козацька кров єще не замерла в нас“. (Оплески).

Т. Ферлей навяжуючи до промов своїх передбесідників говорив про університети у всіх народів, а що би і ми під тим зглядом не були послідні, тому повинні помочи нашим студентам в їх борбі. До побіди мусить прийти а причинити ся до неї і наш велитень пролетар своїм могутнім кулаком. (Оплески). Приступлено до прочитаня резолюції, котру одногосно ухвалено і порішено заслати через австрійський конзулят в двох мовах яко зротест.

Д. М. П. Березинський оцінив вартість вібраня, пригадав давні часи, коли то народ під проводом Хмельницького розбив ляпки пута, змалював поступений наш упадок, так, що хоч як чисельні ми тепер нічого не важимо в загальній політиці. Ми маємо стати народом високо культурним, а до сего послужить нам наш український університет у Львові. Нужда та гнет в Галичині перелились вже через край, народ проклинав ся до чинної борби а на переді ставили наші студенти. Ми повинні помочи їм (мате-

риально і морально, а примир наш заохотить всіх Русинів в Америці до жертв на славу нашої Руси України. (Відсьпівано „Ще не змерла Україна“).

Д. Пінянський виказав всі хитрі заходи Поляків на львівському університеті при помочи яких они щораз то безличнійше видирали права на тому університеті Русинам.

Т. Лютак своєю дотепною вдачею і виглядом фермерским вказав на лайдацтва які наносять нашому народови не тільки чужі а також і свої. Своєю сердечною промовою закінчив словами: „Боріте ся“. (Оплескам не було кінця).

Тепер говорив єще раз п. Головацкий, а після його промови приступлено до складок. Зібрано \$46.00 і порішено вислати через ред. „Гром. Голосу“.

Забірали потім єще голос п. Сліпченко (родом з рос. України), який порівнував галицьку Україну з російською, сказав, що Никола і Йосиф, обі короновані голлови, однакої для нас вартости, ми мусимо стати самостійним народом. Нехай живе український народ.

Вкінці п. Качмарик згадав довгі віки нашого лихолітя, говорив про тутешню політику партій і про вибори з пивом і ковбасою.

Віче закінчилось піснями „Не пора“, „Який то шумний вітер грає“ і Мареліанкою.

З погордою вискажу ся про тих ніба патріотів, яких імена яко редакторів оголошені грубими буквами в Кан. Фармері.

О сором вам такі і інші патріоти. Закривайте лице перед поглядом українських очей та слухайте ганьблячих вас слів. Ви лише хитрі лиси і шкаралупники, що вічно мріють про бізнеса, поза те ви лише лиси показуєте, та з під лоба дивитесь в атмосферу. Арії.

Бофало, Н. Й.

Не дивно, що бузьки літають, бо вже й близько весна. Ось минуло тижня перелетів бузько-понад хату Григорія Видиша, члена брацтва сьв. Іоана Хрестителя на Блек Рак, Бофало, в. 15. Р. Н. С. і привіс ему сина. Дано йому імя Теодор. На хрестинах гості гарно забавляли ся, а при тім була бесіда про нашу руску церковцю, котра стоїть вже під дахом, і на котру ми так довго ждали. Отже Д. Мидзян і Ів. Черкас виголосили коротеньку промову до гостей, що би були ласкаві по своїй можности дещо жертвувати на тую церковцю. Гості зложили \$15.65. Також на тії гостині не забули і за наш рідний край, та про наших руских студентів, котрих вороги наші замкнули в тюрму за се, що опімнулись о свої права. Ан. Тригуба і Василь Боднарчук зібрали на наших студентів \$8.35. Дали по 1 дол.: В. Боднарчук, І. Черкас, П. Корпан; по 50 цнт.: А.

Болючі крижі і члени

тратять біль і штивність після кількразового натертя

Д-ра Ріхтера

Котвичним

Пейн Експелером

Фамілійне средство виживанє по многих иряях як ліч проти Руматизму, Сілтини, Болю в боці, Невралгії, Болю в горлі і грудях, Болю голови і зубів.

Продають по воіх аптинах по 25 і по 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Str., New York.

Тригуба, Гр. Видиш, Ант. Корпан, Ст. Колодій, В. Вонішко, В. Корпан; по 25 цнт.: Ст. Грицина, Гр. Кошар, А. Козодій, П. Радковский, О. Флейтута, Ст. Канасевич, Дор. Возний; по 15 цнт.: П. Ткач, П. Фарина; по 10 цнт.: В. Радчук, М. Зембик і Д. Стецьк. Разом \$8.35. Спаси-біг жертводателям.

Оден з гостей.

Жа Еміграційний Дім.

А. Горошак, Кестел Шенон, Па. 2 дол.

Жа Бурсу в Йонкерс. Н. Й.

А. Горошак 2.05 дол. Сі гроші 2.05 дол. як і попередні 2.50 жертвовані о. Підгорецьким відіслано до теперішнього касієра п. Г. Дзядика, Дербі, Конн.

Жа Зосвий фонд

зложили на мої руки члени Бр. Пр. Богор. з Oil City, Па.. По 50 цнт.: Мих. Фадрак; по 25 цнт.: С. Герлях, Н. Фрас, Нес. Герлях, Ф. Баранський, П. Герлях С. Романчук, Марія Бурак, Ів. Галко, Ів. Фрас, Тео. Олексяк, Йосиф Зюбровський, Павло Галайда, Марія Олексяк, Павло Герлях, Йосиф Романчук, Анд. Бурак, Ів. Опалка, М. Олексяк, А. Турковский, Петро Бурак, Павло Копчак, Орест Бурак, Іван Каршень, Павло Вархоляк, Н. Сінявський, Мих. Бурак. Разом прислали 7.00 дол. Згадані Бр. обіцую ще зібрати жертви на Бурсу.

Спаси-біг Вам члени Бр. Пр. Богор. і члени „Р. Н. Союзу“.

Впов. Панове і Пані члени Р. Н. Союзу. Не забувайте за Дім Бурси в Йонкерс, Н. Й. і всі жертви на сую цілє засилайте до:

Mr. Gabriel Dziadik,

Derby, Conn.

а спис до Rev. St. Makar, 11 May Str. Ansonia, Conn.

З поважанем

А. Шаршот.

Дуже важне!

Дорогі Брати і Сестри:

Повідомляю Вас, що у мене мождє дістати всякі молитвеники, рускі і польскі словенські і мадарскі в дуже хорошій і вичайній оправі, пр. в словеній кости, шкряній і простій і всякі церковні книги як: Евангелія, [Служєбники, Ізборники, Трєбники, Апостол, псалтер і біблій і катєхизми, а також історію Руси і книжочку з рїшнимъ повіствами, піснї, колумийки, сонники і пр. При більших замовленях дає ся відповідний епут. Прому удавати ся до мене, а не до чужих, а я Вам ручу, що моїми книжками будете вдоволені. Свій до свого!

Адрес: J. C. Charkass,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Руска грошадя церковна

в Нортгемптоні, Па. злучє спеціального маляра, котрий бв вміє артистично пималювати і позолотити іконостас в їх церкві. Зголосать ся писменню, чи лично на адресу: Rev. N. Dmytrow, Northampton, Pa. 11-12

СПРАВИ „СОЮЗА“

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар, Phone 46-12
11 May St., Ansonia, Conn.
Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906-1908.

Предсідатель:
Бонстантин Кирів,
140 Essex St., Jersey City, N.J.

Місце-предсідатель:
Іван Парильяк, Tarryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршов,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Белля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Saugre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левіцький, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Olyphant, Pa.
С. Каладукка, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — одінока русько народна організація в Америці.

Принймає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
Посмертне за мужа \$1000.00,
Посмертне за жінку \$400.00,
Посмертне за дітях від 15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей ніг або рук \$1000.00,
б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

Ванне для П. Н. Секретарів Р. Н. Союзу.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союзу посилає ся так: на money-order-ах або чеків випишує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський, Голов. Секретар.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас П. Н. Секретарі, що приймаючи нових членів до Руського Нар. Союзу маєте від кожного новоступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд

біднах 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маєте уважити, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевищали 40 літ життя. Ті, котрі мають висше 38 літ а не скінчених 40, мають предложити метрику родження або який инший документ, котрий би посвідчив про їх вік.

С. Ядловський, голов. секретар.

ВАЖНЕ!

До Вп. місцевих Урядників Рус. Нар. Союзу і всіх членів. в загальні!

На підставі ухвали ІХ. Головної конвенції Руського Народного Союзу відбувшої ся в Scranton Pa. повідомляю сим вас, що буду настановляти місцевих організаторів Р. Н. С. Хто з пп. урядників або членів схоче занятись організацією своїх рідних братів-Русинів нехай сейчас зголосить ся до головного організатора. Пп. місцеві секретарі мають першешнство.

С. Ядловський, головний організатор, Box 76, Jersey City, N. J.

Повідомлене

для всіх відділів Р. Н. Союзу.

П. Н. Секретарі!

Отсим повідомляю вас, що кожного місяця належить ся повідомити мене: хто був прийнятий до братства, хто вимазаний; хто був прийнятий з переступним листом, а хто взяв переступний лист; хто змінив посмертне на скілько і кому записав; хто оженив ся; хто помер; скілько членів повстало в братстві на ціле а скілько на половину посмертного. — Всі такі зміни треба написати на Місячній Справі, т. е. на картці, котра прийде вам з кожним розметом і ту картку по кожнім мітингу або найдальше до 29-го заслати разом з декляраціями і переступними листами, если які будуть, на адресу:

Theo. Labowsky, Box 76, Jersey City, N. J.

Після тої місячної справи прийде вам слідуючий розмет, а котре братство не пришло такого повідомлення на час, то его розмет буде такий сам, який був попередній, а члени, котрих братство хотіло прийняти або вимазати, не будуть прийняті ані вимазані аж доперва на другий місяць, бо на 30-го замикає ся рахунок членів і розсилає ся розмет.

Теодозій Лабовський, рекорд. секр. Союзу.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсі книжки:

- 1) Книжку членів (іменослов).
 - 2) Книжку місячних складок.
 - 3) Книжку касову і протоколову.
- На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Союза“.

Увага

для секретарів місцевих братств і відділів „Р. Н. Союзу“.

Повеже секретарі місцевих відділів і братств безустанно домагають ся статутів і грамот членських від голов. секретарів і в деяких своїх письмах докучають гнівно голов. урядникам, ддятого звертаю їх увагу, що такі секретарі роблять се не розсудно і безвідставно і тільки забірають дорогий час на відписуване листів і оправдання, та зражають головних секретарів до праці. Звертаю їх увагу і на те, що діловодство в „Союзі“ через реорганізацію дуже утруднилось і через те головні урядники мають щораз то нову працю, якої годі було сподіватись, а кожда така праця забірає немало часу. Описати се докладно трудно, хиба буде можливо устно розповісти при справозданку на будучій конвенції перед делегатами. Се раз.

Друге, нових статутів і грамот голов. секретарі еще не мають готових, а ддятого, що Головна Конвенція поручила Головному Урядови, щоби нові статуті дати обробити мислові, щоби они годились з законами Сполучених Держав і щоби були перетолковані на американський язык і в двох языках друковались. Лоєр, до якого лиш в тій справі удались, статутів наліх ще не справив. Так само Конвенція поручила, щоби видати нові грамоти в кольорах для всіх членів „Союза“. Отже статуті і грамоти, сі найголовніші річі для нашої організації, котрі дежким членам або секретарям видають ся дурничкою, забірали дуже багато часу. Ходить не о се, аби статуті і грамоти були о місяць чи два скорше, але аби були докладно зроблені так, аби не треба було їх всегда на кожній конвенції переминовати. Грамоти членські ми дали до друку одній поважній фірмі в Нью-Йорку еще в місяцю Септембрі, але через страйк ребітників-літографів, котрий тягне ся вже кілька місяців, та фірма нам роботу не віддала еще до сего часу, а також жадна фірма не хотіла зробити з нами контракт, щоби на означений час скінчити роботу. Отже як статуті „Р. Н. Союзу“, так і грамоти не будуть скорше готові як при кінци місяця лютого або в марцю. Но скоро ми роботу сю відберемо, так сейчас вишлемо їх всім відділам для всіх членів.

Члени, котрі не набули грамот членських, нехай будуть спокійні, бо се їм не перескаже бути членами „Союза“. Всі члени сли сповняють свої обовязки суть забезпечені на посмертне таке, яке послідна Головна Конвенція ухвалила.

К. Кирчія, голов. преде.

Ч. 104. КВІТ \$1000.00 на тисячу доларів, котрі п. Алексанлер Валевский отримав яко посмертну заповітку по жєні Параскі з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

St. Louis, Mo. дня 20 Feb. 1907. Алекс. Валевский. Сьвідки { Мх. Ридзик, Тимко Макара, Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 14. Стефан Шудяк, пред., Григорий Колча, секр.

Ч. 129. КВІТ \$400.00 на чотириста доларів, котрі п. Михайло Дрань отримав яко посмертну заповітку по жєні Анні з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці. McAdoo, Pa. March 9 1907. Михайло Дрань, Сьвідки { Димитрій Банітула, Осиф Когут, Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 7. А. Банітула, предсідатель.

Ч. 133. КВІТ \$400.00 на чотириста доларів, котрі п. Юлія Хавин отримала яко посмертну заповітку по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці. Rhone, Pa. 1907. Юлія Хавин. Сьвідки { Теодор Гулик, Іван Тарас, Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 29. Стефан Беднар, пред., Тимко Гулик, секр.,

Ч. 136. КВІТ \$15.00 на п'ятнадцять доларів, котрі по Діонізію Астриб отримав яко посмертну заповітку по доньці Марії з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці. Carnegie, Pa. 9 Марця 1907. Діонізію Астриб, Сьвідки { Арсеній Патрош, Антоній Астриб, Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 55. Макарій Смичко, пред., Андрей Слабик, секретар.

Рух в відділах Р. Н. Союзу.

Оголошене.
Братство сьв. Юлія Крестителя, відділ 62, в Monessen, Pa. подає до відомости, що хто в членів не заплатити одного розмету, сей буде вичеркнений в брацтва і в Р. Н. Союзу. Члени, яких в важної причини не може явити ся на мітингу мусять повідомити уряд чи хоче і на дальше належати до брацтва.
Д. Федорчак, предс.
237 E. shoemaker Ave. Monessen, Pa.
Д. Федорчак, секр.

Оголошене.
Братство сьв. Володимира, відділ 108 в Нью-Йорку подає до відомости, що мітинги від тепер будуть відбуватись в гали Congress Hall, число 155, С. Ave. помежи 9-им а 10-им Стг. Місячний мітинг у новій гали відбуде ся дня 16 марта 1907. точно о год. 8-ій вечером.
З. Довганюк, предс.
Я. Корнат, секр.

Оголошене.
Братство сьв. А. Николая відділ 53 повідомляє, що хто в членів через два місяці не буде платити, то того вичеркне ся в брацтва і в Р. Н. Союзу. Мітинги відбувають ся кождої другої неділі по першим о год. 1 і пів по пол. Місячне мусять кождий віддати на мітингу особисто.
Н. Войтович, предс., Н. Пейко, секр.

Оголошене.
Братство сьв. О. Николая, відділ 88 в Обори, Н. Й. вибало на рік 1907 слідуючі відділи: М. Полянський, предс. С. Мельник, васт. предс., Т. Ротко, секр., І. Тиханчик, касієр, С. Героцьак, васт. кас., І. Торбай і І. Пигель, дозорці хорих, В. Росинко, А. Дивіан і Д. Полянський, контрольна комісія, Н. Горбаль, капітан, І. Бугіняк і М. Фялал, хоружі, С. Баріант, дверник, Д. Русшак пославець.
М. Полянський, предс.
Т. Ротко, секр.
29 Cross Str., Auburn, N. Y.

Оголошене.
Братство Успенія Пр. Богородиці, відділ 33 в Нортгемптон, Па. подає до загальної відомости, що брацкі мітинги перенесено з вівторка на четверту поділя кождого місяця. Початок як звичайно.
М. Петрик, секр.

Оголошене.
Братство сьв. АА. Петра і Павла відділ 6 в Брансвіллі, Па. подає до загальної відомости, що брацкі мітинги відбуде ся дня 24 го марта с. о. Хто не явить ся на мітинг, буде вичеркнений з брацтва і в „Союзу“.
Ів. Петришко, секр.

Оголошене.
Товариство „Зоря“ в Нью-Йорку відділ 69. Р. Н. С. повідомляє отсим своїх членів, що місячний мітинг відбуде ся в суботу дня 23-го Марта. Члени, що не вложили кавці і не впадуть розмету на тім дни, як також ті, що не виплатять довгів за Союз, будуть безусловно вмазані.
За відділ А. Корпан, предс.

Оголошене.
Братство Усп. Пресвь. Богор. в Ойл Сіті, Па. відділ 139 повідомляє всіх своїх членів про кварталний мітинг, що відбуде ся вже 14-го цвітня в гали І. Фрша. Пригадуть ся всім, аби прийшли і врівняли владелости, в противім разі будуть вичеркнені в братства і Союзу. Хто не прибуде заплатити 50 цнт. кари в Франкліна, а 1 долара в Ойл Сіті.
Йос. Романчак, секр.

Де є?
Хто хоче шукати своїх крайнів через нашу газету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошене наперед.

Просимо о інформації
дотично Урбана Новицького. Поліційний родив ся в Камініці Струмилівій в Галичині 1826 року. Був блядний середнього росту. Скінчав школу виліну, в 20 році вступив до війська. 49 літ сему назад вихав в одним оберстом як служачий до Чикаго в Сполучених Державах. Від 44 літ не пасав нічого до краю. Помер рік тому назад. Хто би знав де небіжчик номер і серед яких обставин, звольте сейчас написати до редакції „Свободи“.
10-20 Swoboda, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Пошукую
своєї сестри Паїзи, яка два роки тому прибула до Америки. Походить з села Куляшного, повіт Сянік, Галичина. Хтоб про не знав, або она сама, най пише на адресу:
Max Kuper, Glen Carbon, Pa. 11-14

Пошукую
своєго брата Лілі Свещука Юсипів, родом в Красноставець, сьвятицького повіту, в Галичині. Тамтої воєни перебув до Канади. Хтоб о ім знав, або він сам, звольте зголосити ся на адресу:
Andrzej Swyszczuk, Box 345, Trail, B. C. Can. 11-14

Шукаю
товарижши життя, чесної руської дівчини в віці 20 до 35 літ. Я єсмь Русин, родом в Галичині, маю 30 літ; єсмь стальмахом в фаху і маю статую роботу, при якій працюю четвертий рік. Просить ся писати, вальчачучи фотографію на адресу:
Demtr. Jaworski, 276 East King St., Toronto, Ont., Can. 11-12

Пошукує
своєх братів Стефана і Івана Березовських, родом в Долині, Галичина, Теодор Сенік, котрий мепкає в селі Корчані, пов. Стрий, Галичина. Хто би знав о їх адресі, прошу ласкаво донести на адресу:
К. Кирчія, 140 Essex St., Jersey City, N. J.

Де суть
Андрей Кіт і Андрей Шнира, родом в Книгички, пов. Стрий, Галичина. Они мали оставати в Сает Амбой, або Перт Амбой, Н. Дж. Хто би знав о таких людях, звольте ласкаво донести на адресу:
К. Кирчія, 140 Essex St., Jersey City, N. J.

Шукають роботи.
1) Русин, учитель, самотний, літ 26, готовий по руськи, польськи, німецьки, сербськи, хорватськи; 1 місяць в Америці.
2) Столяр, літ 45, 4 роки в Америці.
3) Марубок, літ 20, зміє по руськи, польськи і домо по англійськи, 1 і пів року в Америці — до стору.

Хоче женити ся
молодий робітник, Русин в Галичині, має свій дім і два доти, а також сталу роботу (2.75 дол. денно), в письменною дівчиною в віці 20 до 25 літ. Прошу писати на адресу:
Nuk Arseniak, Prague St. bet Russia & France Ave., San Francisco, Cal. 11-12

Дописи.

Нью-Александрія, Па.
Досить буде дописей в Свободі зі Стейтів і Канади, що я їх начитав ся, а еще жаден брат Русин не читав о тім, як то в році 1902 прилетіла зазуля і сіла собі на дубі на одному горбочку та сігла кувати. Русини зрозуміли сей погляд зазулі і двох з них родом з Галичини взяли піку і шуфлю і зачали шукати за скарбом. Не довго працювали а вже й показав ся сей скарб, а був ним мягкий уголь. Повстала майна, а в ній робило коло 15 Русинів. Завязала ми братство, а потім приїхало до нас більше народа, компанія побудувала для кілька соток родин помешканя. Тамтої осени повстала друга майна і дуже добре йде робота. Уже нас єсть тут кількадесять Русинів, а число наше Р. Н. С. йде в гору. Побудували ми вже і церковку, тільки сьвященника сталого дасть Біг. Коло Нью-Александрії є доста плейвів на роботу в майнах. Зарабляють від 2 до 5 доларів, або 40-50 доларів на пейду. А пейда що дватажні. Наші Русини роблять тут по кілька років і заробивши гарний гріш вертають до старого краю. Котрі Русини не мають доброї роботи, як то я вчитав в Свободі, що роблять за \$1.25 най ідуть сюди. У нас робота вонкова \$1.50, можна дістати роботу при коксових печах, при мулярах і іншу роботу. Штрайку нема. Хто би ся хотів довідати щось більше за роботу най пише на адресу:
А. Круль, член Союзу, Box 176 New Alexandria, Pa.

З Йонкерс, Н. Й.
Минувшого року приїхав я до свого брата на Ворден, та як прикро було мені дивигись на його нужду. Захорював на очи, деякі гроші мав, видав на докторів та вже 4 роки не робить. А має шестеро дітей і жену. Хотів віддати дітям до сиротинського дому, та мені заль стало іх і я дав йому трохи грошей та дав свій годинник на ліцитацію. На конвенції Союзу наш делегат Сте. Ратко розповідав тікетів за 34 доларів, а я сам продав решту тікетів в Нью-Йорку. Всіх грошей було 80 доларів, які я вислав своїмю братої. Годинник виграв Яков Стиржан на No 440 тікета. О. Стефановичеви, головному урядови і всім делегатам і тим, що купили тікети складаю сердечну подяку.

В числі 10 „Свободи“ вчитав я в дописи в Вандергріфт, Па. що є ще такі Русини що, виступають проти Р. Н. Союзу. Аж лачно чогось. Таж се наша сила, наш поратунка. Неоден каже що в асекурації дістає гроші ще за життя, як буде платив через 20 літ. Але чи ти зробив а Богом контракт, що будеш жив п.е 20 літ Не даймо ся братя піддурювати ріжним агентам, бо вони за се добре плачені. А ви члени Р. Н. Союзу дайте щоби на другу конвенцію було в доее тільки членів як було досі. Кождий з нас щоби тільки по одному придбан, а булюб нас два рази тільки.
Здоровляч читачів Свободи.
Никифор Думяк, член Р. Н. С.

О хрунівстві.

СЛОВО.

Любов з'обов'язує після можливості ближнього від великого зла ратувати; а що всякий злочин єсть дуже великим злом, проте особливо перед злочинами належить всіх охороняти.

Між народом рускам в Америці, в останніх часах як яка зараза зачав скоро розповсюджуватись оден з найстрашніших злочинів, — імя ему хрунівство. Поки що, чи то з недбалства, чи з ліности мало хто проти сеї язви виступає, світські кажуть, що не до них а до попів належить словами злочини поборювати, — та любов християнська з'обов'язує чень всіх, як попів так і світських.

Попи знов, хотія бачуть згубні наслідки сего злочину, ім се байдуже, наколи ані недільне ані святоче евангеліє о сїм злочині не згадує тай наколи в підручниках до шабльонових проповідій подібного заголовку не подають. А певно більшу малиб заслугу перед Богом і многим промостилиб дорогу до спасеня, еслиб вмисто виливати свою жовч на всяких істів (про тих то же недільні евангелія не згадують), взялись до щирої праці та старались своїх „возлюблених“ парохіян очистити від хрунівства, памятаючи, що лучша поправа явна як любов тайна. — Сли ссгрішити брат твій, поправ его.

На жаль треба признати, що гдекотрі попи з поза плечей дяків або платних писачків сеї злочин навіть попирають, і знайшлись то же газетки, котрі хоть злодійства і п'ятики не похваляють, то ніяк не можуть здобутись на відвагу чи охоту виступити проти мерзкого хрунівства; та за те „найпобожніші“ (але з другого кінця) газети зачинають аж пріти в обороні хрунівства і послугують ся відповідними средствами, а то лежю, клеветами і очерненням. Самозвані миротворці вже відай і те забули, що не лиш ложне і злобне посуджуване є очерненням, але так само очернення є оборона злочину через підступ, викрут або лож. Лише звичаєм людей безличних єсть, коли ім проступом докажеться, викручувати ся. (Glos. ad Cassiod.)

А сего власне звичаю придержують ся ам. русс. миротворці, котрі причину своїх явних злочинів звалюють на людей — як то каже ся — Богу духа винних. — Від таких осібняків годі сподіватись, щоб хрунівство поборювали, ониж его „защитають“, тож хотя не хотя перший лучший чоловігя повинен сю язву перед очи людям поставити тай глядати проти неї лікарства, заки другі усьпінніше до сего заберуть ся.

* * *

1. Хрунь означає найбезхарактернішого і найпідлішого чоловіка. — Сказати комусь злодій, розбашако, се в порівнянню зі словом „хрунь“ щось мало значне, бо слово хрунь означає не лише злодія, розбашака, але і клеветника, і фарисея і опуста і зрадника і т. д. і т. д. Се слово служить до означеня всіх злочинів разом, се слово єякби стеком, кльоакою всякого плюгавства. Дятого хто злодій, то він еше не хрунь, але хто хрунь то певно і злодій; він розбашака і злодій і скритий безбожник і опуст і т. д. Більшого плюгавства від хрунівства на світі нема, дятого і нічим так на світі люди не бридять ся, як хрунівством. І між Русинами та хороба кинула ся і чіпає ся она найскорше темних людей, п'яків, зарозумілих недоуків дяків а навіть гдеяких затверділих гр. кає. священников.

Сея хороба хрунівство, то гірша від парків, бо парки липе бідних жидів в старім краю чіпають ся, а хрунівство то навіть християн і то ще в Америці. Хрунівство гірш від холери, бо холера нищить лише жите, а хрунівство нищить і жите і славу і почуте справедливости і навіть душу, а ширить липе одно, а то безконечну темряву. — Давніше хруні жили більше одиноко, кождий на власну руку хрунів, як умів, але рускі хруні в Америці посунались в хрунівстві дальше, бо зачали лучити ся в брацтва а навіть хрунівські газетки видавати.

2. Почім хруня пізнати. Щоб хто не мислив, що хрунь то якийсь дивогляд тілесний, належить завчасу пригадати, що до вигляду поверховного надто разячих неправильностей у него нема, але за те в цілім сего слова значіно єсть він дивоглядом духовим і моральним, так багато всяких неправильностей під сим другим виглядом в нїм накопичено. — Що до вигляду мало чим різнити ся від прочих людей, лише відріз лиця у него тупіший, та глумковато безличний, очи тумановаті, або блудні, або хитрі а непевні, з цілого укладу лиця пробиваєсь вимушене, удаване, нещирість та облесність. Знаменне се, що переважуюча часть хрунів має вигляд налсгових п'яниць та звичених морально осібняків. Голос глибокий, горляний пригадує хрунькане.

В розговорах яраджують велику глупоту і зарозумілість, хоть нічого не знають, всетаки силоміць хотять уходити за всезнайків; найбільше любять балакати о знаомстві з попами та дяками, о старих вірах (таких, як в їх селі), о ласках царських, о тру-

дах при закладанню парохій, брацтва і т. п. Але хоть хрунь уперто і сотнай раз оповідавби тобі про те саме, то годі го зрозуміти, о що ему властиво ходить, бо він і сам себе не розуміє. — Любить обкрадати людей з часу; приходять до чоловіка вїби за радою, а тимчасом хрунь після поради честного чоловіка ніколи добровільно не піде, а за те з своїми дурними радама силоміць всім всюди напихає ся. — На всяких вібраниях і мітингах всяким добрим внескам противлять ся, хруньканем, криком і вересками оказують свое недоволене. — Наймилийшим для хруня занятєм плюгавити і чернити людей невинних, а вже за геройство собі почитує, сля ему удасть ся обкинути болотом людей визначніших.

Хрунь не зачіпає таких, котрі мають силу в короткій дорозі з ним справу зробити, але нападає і плюгавить тих, котрі або суть за далеко, або вже не живють, і проте нє суть в стані особисто боронити ся; або нападає і на найблизших, числячи на те, що свій ему стерпить, бо сли не стерпить, тогди хрунь удаючи побожного, буде єсєз плюгавити: ади — мовляв свій, а скаржить і процесує бідного. Хруні суть великими героями супроти слабших силою фізичною, або проти тих, що терпеливо їх напади зносять, тогди вже не то людей не встидають ся, але і Бога не боять ся; тогди у них правдиве живо а всякі правила чи то справедливости, чи то морали в кут; та за те немовірно боязливі, скоро лише побачуть якусь погрозу реальну от хотьби поліцай, а вже і ніг під собою не чують, наколи сеї поліцай за обшавку возьме.

Всьо що бачать поверховного у чужих, хрунь любить поїд небеса вихвалити, а що рідне плюгавити, але коли вже свое гніздо через верх обкаляє, тогди бере ся і до найблизшого вихваленого. — Хрунь чєсти не віддасть нікому, хїба невільничю, надїде попри тебе, удає що не бачить, в другій бїк ся відверне, але за те той сам хрунь за шклянку пива готов і найбільшому ворогові навіть з другої сторони дуже велику чєсть віддати.

Хруні найбільше чігають на з. а. б. а. найдїяльніших, найчестніших і найлучших Русинів — Украинців болотом очернення обмарати, щоб між Русинами не було таких, за котрих проводом мігби тягнути ся нарід і котрі могиб приміром присьвічувати. А за те витягають на верх публично знаних з безхарактерности, підлоти і фарисейства людців, щоби в сеї спосіб з'огидити свій нарід в очах люокких. Хоть сего устами не голосять, але ділами кличуть: дивїть хто у нас твердяків на верха, бо Русини лучших не мають, а се вже найбільше у нас єсвітїло, бо у иньших народів за свої проступки в криміналі щі гнідо.

(Дальше буде).

Вечерок в Скрантон, Па.

Дня 9-го с. м. відбуло ся в Скрантон, Па. аматорське представлєне, получене зі сьпівами і деклямаціями.

Вже о 7-їй годині вечер зачали гости сходити ся до Music Hall і заповнили величезну салю по берега. Можна було бачити людей з Тейлор, Оліфанту, Донмор і других дооколичних плєйзів. Було висше 600 учасників. Позаяк штука театральна була досить коротка, проте приступлено до виконаня програми не о 7-їй годині, як було оголошено, але аж о пів до 9-ої. Трохи тут мала місце і неточність аранжерів.

Вечерок отворив о. М. Яцкович гарною промовою до вібраних гостей, вказуючи, що нинішний вечерок се факт, що і американська Русь живе і розвиває ся культурно і може поведити чатись своїми здібностями на рівні з другими славянськими народами.

Опісля відсьпівав хор, під диригентурою п. Й. Гуменюка, пісню „Підкарпатські Русини“ досить удачно.

Дальше виголосив привітну деклямацію з вервою Ол. Монтяк, накликаючи при кінці стиха нарід руский до науки і нецураня ся свого слова словами Т. Шевченка: „У-

чіте ся брати мої, думайте, читайте, і чужого научайтесь, свого не цурайтесь“.

Опісля відсьпівав хор „За Русь стаєм ми до бою“ дуже милозвучно.

Відтак приступлено до театральної штуки „Хто винен“.

Вже сам заголовок штуки дає нам питанє, але дійшовши до кінця таки справді не знаємо хто винен. Образець вятий з життя маломіщанського в Галичині, де дївчина полюбивши двоє парубків, не знає за котрого вийти, бо обох однаково любить і они єї також; вкінці вибирає богатшого Петра а відказує Іванові, через що скоїла ся кровава драма. Іван за невірність убиває Марійку з пістолета, за що дістає ся до криміналу, а Петро божеволіє з утрати дорогої любки. Марійка умираючи, прощає Іванові і зве его невинним.

Головні ролі відіграли слїдуючі особи: П-на Т. Баконська в ролі Марійки виявлялась знеменито. Чистий голос і природне захованє ся, смуток з причини грїзби Івана і пестощі з Петром вражали публику вдоволяючи.

Не менше добре відіграв ролю Чайки, вітця Марійки, Т. Шеремета. Наївний собі старушок з повільною бесїдою і згорбленим ходом бувби вдоволен публику дуже добре, але не був

відповідно схарактеризований, так що замість богатого господаря подобав радше на цигана, вдягнувши жовту камізелку і сурдут з численними блискучими гузиками та довгу чорну перуку.

Мати Марійки п-на М. Кира своєю повагою та радою а опісля сильним жалісним плачем виявлялась в своєї ролі немовби справді відчувала долю своєї дочка та бачила страшний єї кєнець.

Ролю Петра відіграв М. Югас а Івана І. Кирилук. Оба любовники, Марійки, ривалі, виглядали як справдішні герої свого шастя. Одєн мстить ся за невірність зі звірським виглядом, але з розмислом стрїляє лиш до Марійки щадячи Петра як невинного, в часі їх обіймів; другий, помимо утрати дорогої особи, має на стілько притомности, що хапає Івана і притримує, борючи ся з ним, поки не прийде поліція. Роль Петра в останнім акті була досить трудна, однак М. Югас зміг її вірно віддати, виступаючи на сцені як божевільний, декуди навіть аж пересажував, що замість співчуття его недоли, побуджало публику до сьміху.

Поменші ролі грали з відзначенем свати Д. Попіль і М. Глух. Було досить сьміху, коли поприходили п'яні сватати Марійку за Івана.

Дальше виступали в коротких ролях: І. газда Ол. Монтяк, П. газда М. Шуштакевич, І. поліцай Ф. Піндзюла, П. поліцай Г. Параска, І. парубок М. Бурдзак, П. парубок Т. Назар. Всі ті грали більше дя характеристики, бо ролі їх взагалі малі. Полїцаї були поприбрані за жандармів.

Між І. а П. актом деклямовала дївчинка Юлія Магнус „Завив Русинів до бою“ і сьпівав хор „Гей працюймо рускі діти“.

Між П. а П. актом „Звізди гаснуть, сонце сходить“ дуєт — сьпівали Ів. Рудий і Юл. Магнус.

По П. акті відсьпівав хор „Нім ся викотить поранне сонце“ і деклямовала Анна Гринда, дївчинка, „Рідна мова“.

Притім мушу зазначити що публика, взагалі молодіж, якої найбільше появило ся на представлєне, а котру стягнуло до галі не так представлєне як бал, не хотїла переняти ся штукаю як слїд, але чи треба чи не треба — сьміяла ся; навіть тьм де сумна сцена коли Марійка умирає, не падила свого сьміху, бо видячи заплаканого Чайку, що втирає ся полою плаща і заедно клякає і вставав — таки на добре реготалась.

По представлєню музика заграла і охочі до танцю пустили ся по широкій галі, витинаючи кадрия та мадаря.

Представлєне і бал були владжені на дохід гр. кат. рускої церкви сьв. Ів. Хрестителя. Проте і цілий акт вечерка був дуже любляний. Вибрано пісні і декля-

мації такі, щоб не могли вколоти деякого москвофила, як би там припадкого затряє ся. Але за те по представлєню наші браві козаки з Тейлор та з Пайнбрук завели свої українські пісні, та „Ще не вмерла“, „Не пора“, „Який то вітер“, „Соколи, соколи“, „Гей Українці встата час“ і иньші лунали живою струєю по галі.

Дохід з вечерка випав добрий, бо заохочені тим аматори наміряють по Великодни виставити другу штуку театральну.

Пожаданним би було, щоб з таких доходів кинути якусь пайку і нашій страждаючій матери Руси в старім краю, яка тепер потребує великої помочи в борбі з Ляхами, а тоді показалиб ся між американськими Русинами не лиш культура але і патріотизм.

В. Г.

Просимо усіх хто має посилати нам гроші, посилати їх або почтовими моні-ордерами або драфтами на Нью Йорк а не чеками, бо ми від одного чека мусимо платити 10 центів за сколектована а кромі сего на такі чеки не можемо дістати грошей через два тижні, бо стільки меньше більше треба сколектованє не Нью-Йоркского чека.

Редакция „Свободи“.

„Червоний Прапор“

ілюстрований суспільний, політичний, науково-літературний, соціально-демократичний тижневик.

Коштує на цілий рік в Америці 4 дол.

Гроші і писма засилати до Редакция „Червоного Прапора“:

Тернопіль, Друкарня Подільська (Галичина Австрия).

„Червоний Прапор“ буде служити інтересам працюючого пролетаріату. Виходячи в біжучім році, в азяно розширенім обємі, „Червоний Прапор“ буде уділяти багато місця подїям в Росії, де усі народи великої імперії борять ся з темною силою „істинно руских“ розбійників „Червоного Прапора“ буде старати ся помочи народам Росії, освьічуючи правдиво тамошні події і роботу всіх політичних партій, уділяючи місця критичним увагам о тактиці і програмі соціалістичних фракцій не виключаючи найскрайніших. „Червоний Прапор“ буде рівночасно поважкоювати Украинців великої Росії з їхніми братами в Галичині, Буковині і Угорщині, де рівно йде борба за люокї права.

Помимо того, що „Червоний Прапор“ поміщує також російські статї, буде приступний не лише образованому інтелігентові, але і кождою селянинові і робітнякови. — В склад редакції уїїшли видніші писателі і публіцисти російських поступових видавництв. Імена їх будуть подані в слїдуючих ном. нашій часописи.

Ред. видавець: Яцко Остапчук.
Відвічалний ред. Андрух Гарматюк.
10—12.

На продаж

28 моргів землі в Устю Рускім за дуже дешеву ціну.

Голоситись до:
-15 D. SALEY,
901 Stratford Ave., Bridgeport, Conn.
У него дістанете рїжн книжки.

КАНЦЕЛЯРІЯ
Адвокатско-Нотаріальна
в справах краєвих і американських
Ф. С. Остаповича,
б. урядник ц. і н. австрійск.-угорск.
Монзуляту в Н. И.

Переправджує всім справи судові і складкові виконує повномочія контракти купна і продажі а легальностєю консульською і п. р. залагаджує повинности войскові, ульвєнені від цївєней, контролює як також асєтєруєк в Америці уділяє поради во всіх справах краєвих і американських.

Посылка грошей пєвна і скоро.
Спродаж карт корабельних і кольєвих.
Поміцає гроші в безпечних Банках краєвих і американських.
Ма відновїдє валучати марки почтові.
Адрес:

F. S. Ostapowicz
126 2nd Str. New York, N. Y.

Всячина.

Два приятельки — школярки в Ст. Луїс, умовились відобразити собі життя. Одна з них опустила без причини школу і дістала за се догану. Десятьлітня дитина взяла собі се так до серця, що зажила карболом вого квасу і вночі померла.

Всякий чоловік посідає 150 костей і 500 м'ясців (м'якушів); вага крові дорослого чоловіка вносить 30 фунтів. Серце звичайно 15 сантиметрів довге; ударяє 70 разів на хвилину, 4.200 разів на годину, 36,792 разів на рік. Кожен удар серця проводить 44 грамів крові, 2.030 грамів на хвилину, 244 фунтів на годину, 8.550 фунтів в протязу дня. Уся кров людська переходить в протязу трох хвилин через серце. Легкі (п'юцця) людські в нормальному стані мають 5 кварталів воздуха; пересічно віддихає чоловік 1.200 разів на годину, на що в'уживає 300 кварталів воздуха на годину а 7.200 кварталів на день. Шкіра людська складає ся з трьох верств, а кожен квадратний палець шкіри має 4.800 отворів, чи пороків, якими віддихає нїт.

Гішпанські дівчинки пишуть: Уже від довшого часу жалували ся діти, які віддавано в опіку сестер монахинь „Святого серця Ісуса“ на се, що монахині дуже жорстоко з ними поводять ся. Але як що родичі дітей приходили зі скаргою, побожні сестрички з'уміли все дуже гарно виправдати ся, що мовляв, они мусять покарати дитину, як що она неприлично заховує ся, одначе кару усе вимірюють з християнською лагідністю і любов'ю. А яка ся „лагідність і любов“ про се мали нагоду перекозати ся мешканці містечка Рейс коло Таррагона. Принадково побіч монастиря переходив один лікар і почув у його внутрі розпучливий крик і зойк дитини. Одним скоком опинив ся він за монастирським муром і вив до середини. Перед його очима розкрила ся страшна картина: п'ятилітній хлопчина, іменем Гігопе, клячав на розпаленій жебзній печі. Як лікар прибув, шкіра „простувнича“ була цілком сива. Лікар довів про все сейчас поліції, яка арештувала „звір християнської любові“ сестрицю Жан-у. Сей случай огричав клерикальних Іспанців до сього степеня, що влади мусіли вислати відділ військова для оборони сестриць „святого серця“.

Сеане пальців у малих дітей є дуже розповсюджене. Поминувши вже се, що се не дуже негарна привичка, коли дитина держить оден а часами навіть всі пальці в своїх устах, надто се небезпечна привичка. Во пальці діточі через цілий день сикають ся з множеством річей, на яких повно бруду, отруї і зарод-

ків різних хоріб. Раз дитина стискає пальцями брудний цешт, який перейшов через тисячі різних рук і має на собі осад отруї, що зветь ся грішваном; потім погладить пса, який в вдячності для сього маленького приятеля ляже його пальці і далше знайде собі на улиці якийсь брудний і сорокятий каміньчик. І збрукавши собі пальчики дитина вкладає їх в уста. Тому матери повинні як найострійше заказати дітям своїм сеане своїх пальців. А се лекше зробити на початку, як коли вже дитина привикне се роботи без ніякої уваги. Як дослід показав, найбільше схлонні до сього сучі діти, яким матери „для успокоєня“ втикали в уста чи то флащину з молоком до сеаня, чи то платок з цукром, або таке инше. Тому як лиш мати догляне, що дитина сеє свої пальці, повинна она сейчас як найострійше проти сього виступати. Наколи однак ся привичка сильно закорівила ся у дитини, і ніякі засоби не помагають, порадо є помазати дитині зараз з рани руки тинктуру року ольєсовою. Тинктура се є розсїм нешкідливою, однак посїдаючи незвичайно гіркий смак, вскорі від бере дитині всяку охоту до сеаня пальців.

Сьмішне.

Наша дитина звичайно важить 17 фунтів. Як єю обмиємо то важить о цілий фунт менше.

— Хто прише мені докладні адреси своїх владомих перебуваючих в Америці, тому випишу в протязі або маю Алєксїї або Америці, або красну книжку до молези.

John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.
Колі посїлаєте адреси, напшїть, що зачиталисьє оголошенє в „Свободі“.

1907 рік.

ВІДКРИТА ПЕРЕДПЛАТА

Рідний Край

Тижневая українська часопись політична, економічна, літературна і наукова.

Передплата за часопись на рік 2 долари.

Листи і гроші засїлати треба на адресу Полатана, Протопоповська ул. Нро. 41, редакції часописі „Рідний Край“.

Редактор-видавец М. Дмитрієв.

„Воля“

орган української соціал-демократичної партії, виходить ме що тижня і коштує у мене на цілий рік 2 дол. Адреса: Львів ул. Бернардинська ч. 28.

„Гайдамаки“

політична, економічна і літературна часопись тижневая виходить у Львові (Куркова ч. 5) під редакцією Михайла Петрицького і коштує на рік 2 дол.

„Трамдський Голос“

радикальна політична часопись. Виходить 2 рази на тиждень. Передплата річно \$2.50. З додатком гумористично науковим 3 дол. З додатком гумористично сатиричним річно 3 дол. 25 ц. З обома додатками річно 4 дол. і 25 ц. Хто з'єднає 5 щорічних передплатників і пришле від них гроші, тому буде ся вислати часопись цілий рік, але без додатків; хто з'єднає 10 передплатників, той буде діставати ці в двома додатками. Редакція і адміністрація „Трамдського Голосу“: Львів, ул. Ліндого ч. 7.

3 днем 1. Фебруара 1907, вїтворено

БАНК РУСКИХ ЕМИГРАНТІВ

184 HUDSON ST., NEW YORK, N. Y.

Банк сей залагоджує слїдуючі справи:

- 1) Пересїлає гроші до всіх країв і держав сьвіта по цінах можливо найтанших і як найскорше.
- 2) Продає шифарти на різні лінії корабельні до старого краю як також з краю до Америки по тих самих цінах, ще і самі компанії по своїх головних офісах в Нью Йорку.
- 3) Виробляє повновазї, контракти купна і продажї заасмотрєні підписом конзуля; перепроваджує процесї спадкові, інтабуляції, екстабуляції, колектує гроші і взагалї перепроваджує всякі инші справи зі судами і старокраєвими властями при помочи знїсних старокраєвних нотарів і адвокатів.
- 4) Полагадує справи війсковї, як: увільненє від асентруанку, війскової контролі, увільненє від вправ і т. п.
- 5) Вирабляє пашпорти для ситизєнів вїїзджаючих до краю.
- 6) Дає поради в процесях против компанїї в разї калїцтва, смертї, невиплатєнї пейди і в других правних американських справах.
- 7) Міняє гроші — старокраєві на американські і американські на краєві цієля біжучого курсу.

Крім сего Банк Руских Емигрантїв готов служити порадою і інформаціями також в других справах, особливо тим, котрі приїжджають до Нью Йорку а не суть ознакомленї з містом. Банк Руских Емигрантїв вкладає гроші на процент до американських і краєвих банків.

Десята часть з чистого доходу Банку Руских Емигрантїв призначена на Руский Народний Еміграційний Дїм в Америці

З поважанєм
Дирекція: **Ж. Ардан, гол. С. Хлобський, кас. А. Савка, секр.**
Адрес:

R. Immigrant Bank. House,

184 Hudson St., New York, N. Y.

Русини! Покиньте чужї банки а звертайтесь з усіма справами до нас, бо попираючи себе всїлїсно лагсїдимо усім Русинам запоруку на лїпшу будучність і збережемо неодного від матеріальних страт, коли тільки кинемо чужих а звернемоє до своїх довірєних людей.

„Дїло“,
найбільший дневник австрійскої Руси-України виходить у Львові (Рянок ч. 10). Передплата на рік \$9.20.

„Економіст“,
місячник економічно-господарский. Виходить з кінцем кождоє місяця. Передплата на цілий рік \$1.25. Редакція, адміністрація і експедиція: Львів, Рянок ч. 10 І. пов.

„Земля і Воля“,
орган української соціал-демократичної партїї для робучого люду. Виходить що тижня в Чернівцях і коштує на цілий рік 2 долари. Адреса: Чернівці, ул. Броварна ч. 84.

„Руська“,
виходить у Львові (ул. Домбровского ч. 1.) що дня врім недїль і сьєят і коштує на рік 5 долларів.

„Сьвіт“,
ілюстрована часопись для руских родиян. Рїчна передплата 3 дол. Замокленя слати до Книгарні тов. ім. Шевченка (Львів, Театральна ч. 1).

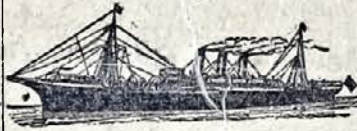
„Лїтературно Науковий Вістник“,
місячник літератури, науки і суспїльного життя, виходить в році 1907 в двох виданях: львівським і київським. Передплата на виданє львівське вносить на цілий рік \$4.50. Адреса: Львів, ул.я Чарнецького ч. 26, Galicia, Austria.

„Промїнь“,
одинокий независимий становищий орган українського учительства. Виходить 2 рази на місяць і коштує 2 дол. Адреса: Чернівці, ул. Фольовна 6.

„Червоный Трентор“,
соціал-демократична часопись для робучого люду. Виходить три рази на місяць в Тернополї коштує на рік 2 дол. Адреса: Тернопіль, ул. Рогозна 6.

„Українische Rundschau“,
виходить раз у місяць. Рїчно коштує 2 дол. Адреса: „Українische Rundschau“ Wien VIII, Frauenfelder Str., Nr. 2.

Російська Охотнича Флота

Нова пасажирська пароплавна лінія з Нью Йорку до Роттердан і Лібави або назад без пересїданя великими двошрубними, скорими пароплавани „Смоленск“, „Петербург“ і „Саратов“

Дорога з Нью Йорку до Роттердан або назад, триває 9 днє; з Нью Йорку до Лібави або назад 12 днє.

Ціна шифарта:
З Нью Йорку до Роттердан або Роттердан до Нью Йорку перша класа 65 дол., друга класа намета 37 дол., третя класа загальна 30 дол.

З Нью Йорку до Лібави: перша класа 80 дол., друга класа намета 47 дол., третя класа загальна 37 дол.

З Лібави до Нью Йорку: перша класа 87 дол., друга класа намета 44, третя класа загальна 34 дол.

Кораблі відходять з Нью Йорку
„Смоленск“: 13 Марта.
„Саратов“: 27 Марта.
Генеральні Агєнти:
C. V. Richard & Co.
31—33 Broadway, New York.

Вироба бракї, калїл, шакїл, відванка, хоругви, уїлїфорки, Цїнїєлї і прїєбїє засїлає даром.

Dr. J. SZLUPAS,
1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.
Можно его бачити в офісї: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер.
Old Phone 1269—B

Ваші справи в судах і у експєрїях в поліцах Лїбертїє і Лїма-ванна.
Ваші справи в судовї, повновазїсти, контракти, справи війсковї в Галїчїнї.
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa. Там де банк Неймета.

Приїжджає до Скрентон що Нєндїлка і Четверга о годїні 6 вечерї.
402 S. Washington Ave., Scranton, Pa. Там де банк Райхмана.

SOCIALISM is the coming issue in politics you may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read **The International Socialist Review** Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers, 58 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Хто хоче поселитись рит. Колумбї
нехай приїдять до Port Hammond, B. C. Тут є осередок великої багатї долини Fraser River, тут купите землю вироблену і невироблену, із садом і без саду. Тепер пора кудувати. Адресуйте так:
Real Estate Co.
Box 65, Port Hammond, B. C.

ЧИТАЙТЕ І

Списє книжок, які продаємо:

- Америка.....15 ц.
 - Ангел та пустельник і т. і.....15 ц.
 - Бїбія Волїна.....2 дол.
 - Борба клас і чому робїтничї організують ся.....15 ц.
 - Воєна книжочка в ображках.....30 ц.
 - В Старїм і Новїм краю.....25 ц.
 - Грїхні мїлїонерї і т. п. С. 7.....15 ц.
 - Дєщо в історїї православної мїсії в Америці.....10 ц.
 - Дєщо про звїрїта.....30 ц.
 - Дві лєвади і т. п. С. 5.....15 ц.
 - Дорога любовї, то Божа дорога С. 6.....15 ц.
 - Драгоманї.....10 ц.
 - Емігрант.....15 ц.
 - Жовїр.....10 ц.
 - Журавл.....15 ц.
 - Житє Ісуса Христа.....1.50 дол.
 - Житє, зарїєки, організації і т. п. в Спол. Державах.....15 ц.
 - За красєю.....1 дол.
 - Земельно питанє.....15 ц.
 - Зуб на зуб.....10 ц.
 - Калїєн про Жидїв.....15 ц.
 - Історїя Руси в ображках.....10 ц.
 - Калїталї і праця.....15 ц.
 - Книжечка Рахїмкова.....50 ц.
 - Калєндар.....25 ц.
 - Марїя.....10 ц.
 - Многострадальний народ, огляд історїї українського народу.....20 ц.
 - Наврєненїї Грїшник.....20 ц.
 - Народний рух австро-угорських Русинїв.....15 ц.
 - Новий Завїт.....4 дол.
 - Ображєки і загадки.....10 ц.
 - Оповїданя.....15 ц.
 - Оповїданя про звїдних богїв.....10 ц.
 - Пєстрї змунї.....75 ц.
 - Про відстунїжїє від рос. православїя.....10 ц.
 - Про кутро землї.....25 ц.
 - Підземні скарби.....35 ц.
 - Покуса.....10 ц.
 - Псалтир.....1 дол.
 - Ромїона Полїана, в Руском.....10 ц.
 - Руско-англїйський словарець.....30 ц.
 - Рєдїтїєнїї віровани старїтїнних народїв.....20 ц.
 - Смерть.....15 ц.
 - Стародавнї казки та оповїданя.....15 ц.
 - Степовї злоде.....15 ц.
 - Страїєн.....30 ц.
 - Стрїдий від смертї, робїтничїя драмї.....15 ц.
 - Уїлїя в Америці.....30 ц.
 - Хто в чїєго живє.....15 ц.
 - Якї то є люде на землї, в 20 ображках.....50 ц.
 - Як мужик ходїє до царя правди шукати.....15 ц.
 - Через мордон.....15 ц.
- Атлас цїлого сьвіта, англїйський, 105 мал. над 700 сторїв, поданє імена і людність 40.000 мїст цїлого сьвіта і 1 дол.
Мапа Сполучєних Держав і цїлого сьвіта 4 стопи шїрока а 6 стїп довга (кнїшї продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда вписати англїйськими буквами і то дуже виразно.
Swoboda, 184 Hudson St., New York
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“ виконує всякі роботи вкюдячі в обрїї друкарєтва тано і скоро. Належить відноситись на адресу:
Swoboda, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.
ВАРІТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІВ, ВЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.
Хто лиш раз попиє Голова від него коштує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не боєть здоровє і буде пити. поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЄПТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЄ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
485 to 485 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333, NIGHT CALL 4854.